

ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ຈາກກຸ່ມຜູ້ຜະລິດ ໄປສູ່ສະຫະກອນໃນ ສປປລາວ

Jean-Christophe Castella¹, ບຸນຖະໜອມ ບົວຫອມ², ອານຸສິດ ແກ້ວໂພໄຊ² ແລະ ລິນຄຳ ດວງສະຫວັນ²

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນໄລຍະແຫ່ງການຂ້າມຜ່ານ ຈາກການຜະລິດໃນຮູບແບບກຸ່ມຕົນເອງ ໄປສູ່ການຜະລິດເປັນສິນຄ້ານັ້ນຊາວກະສິກອນຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງ ເປັນຢ່າງດີ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດທັງທາງດ້ານຜົນຜະລິດ ແລະ ຄຸນນະພາບ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການລິເລີ່ມທີ່ເກີດຂຶ້ນດ້ວຍຕົວມັນເອງຍາມໃດກໍ່ທີ່ຖອຍຍ້ອນຂາດການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານສິນເຊື້ອທີ່ແທດເໝາະ, ຂາດໂຄງຮ່າງພື້ນຖານທີ່ເອື້ອອຳນວຍ, ຂາດລະບຽບກົດໝາຍ ຫຼື ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຈາກການສ້າງຕັ້ງກຸ່ມຜູ້ຜະລິດລວມໝູ່ໃນເມື່ອກ່ອນ ຕໍ່ມາກໍ່ແມ່ນການທັບມ້າງອາດິດສະຫະກອນແຫ່ງລັດ. ຈົນມາເຖິງປະຈຸບັນ, ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມີການອອກລະບຽບກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນພັນເຖິງສະມາຄົມຜູ້ຜະລິດ ຫຼື ສະຫະກອນການຜະລິດກະສິກຳໃນ ສປປລາວ ເທື່ອ. ຈະເຫັນໄດ້ກໍ່ພຽງແຕ່ເປັນສະມາຄົມທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ທີ່ມີແນວໂນ້ມວ່າຈະສາມາດສ້າງຕັ້ງເປັນກຸ່ມສິນເຊື້ອ ຫຼື ເປັນກຸ່ມສ້າງລາຍຮັບຂະໜາດນ້ອຍ. ເນື່ອງຈາກວ່າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານຂອງກຸ່ມຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ວິສະ ທະກິດກະສິກຳໃນລາວ ສ່ວນຫຼວງ ຫຼາຍແມ່ນໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ ໂຄງ ການສາກົນທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອເປັນການວາງຮາກຖານໃຫ້ແກ່ການສ້າງຕັ້ງສະຫະກອນໃນອານາຄົດໄດ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ນະໂຍບາຍທີ່ມີທ່າອ່ຽງໃນການສ້າງຕັ້ງວິສະຫະກິດກະສິກຳຂະໜາດໃຫຍ່ເປັນການສ້າງການແຂ່ງຂັນທີ່ບໍ່ເປັນທຳໃຫ້ແກ່ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍໃນການລະດົມທຶນ ເພື່ອດຳເນີນທຸລະກິດຂອງຕົນ.

ຈາກການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າເງື່ອນໄຂການສ້າງຕັ້ງສະມະຄົມ ຫຼື ສະຫະກອນຈາກຂອງກຸ່ມທີ່ມີໃນປະຈຸບັນ, ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງເຄື່ອນຄ້າຍທາງສັງຄົມ ແລະ ອຳນາດສາຍພົວພັນຖານພື້ນືອງ ຊຶ່ງເປັນປັດໄຈໜຶ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມຍືນຍົງຂອງກຸ່ມ. ດັ່ງນັ້ນ, ການນຳພາໃນຊຸມຊົນຈຶ່ງມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມກໍ່ຄືອົງການຈັດຕັ້ງຂັ້ນບ້ານ ແລະ

ຂັ້ນເມືອງ. ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳຈາກບົດສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ແນະນຳໃຫ້ມີການປັບປຸງກົດລະບຽບ ໃນການຄຸ້ມຄອງກຸ່ມ ຊຶ່ງເປັນເງື່ອນໄຂເບື້ອງຕົ້ນໃນການທີ່ຈະຂະຫຍາຍສ້າງຕັ້ງເປັນສະມາຄົມ ຫຼື ສະ ຫະກອນ (ການຕິດຕາມຄຸ້ມຄອງລະບົບສັນຍານເຕືອນຄວາມພ້ອມຂອງສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມ ແລະ ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງກຸ່ມ ໃນການປະຕິບັດໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມກົດລະບຽບ, ການສະຫຼຸບລາຍງານ ການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານໃຫ້ແກ່ສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມຮັບຮູ້ ແລະ ຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາຕ້ອງມີ ຄວາມໂປ່ງໄສພາຍໃນກຸ່ມ).

¹ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອການພັດທະນາ (IRD) ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ນາໆຊາດ (CIFOR)

² ສູນຄົ້ນຄວ້າພະຍາຍາມ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ (NAFRI)

Managing the transition from farmers' groups to agricultural cooperatives in Lao PDR

Jean-Christophe Castella¹, Bounthanom Bouahom², Anousith Keophoxay², Linkham Douangsavanh²

Abstract

In a time of transition from subsistence to commercial agriculture, small farming households need to be better organized in order to match the market demand in terms of product volume and quality. However, spontaneous initiatives are often discouraged by the lack of proper support in terms of credit, infrastructures, legal framework or relevant information. After a period of collectivization, then the dismantlement of former State-cooperatives, the recent legislation related to farmers associations and agricultural cooperatives is difficult to translate into concrete collective action. Active informal associations in Laos tend to be credit groups or small income generating groups. Small farmers' groups and agro-enterprises have been created - in most cases with the help of international projects - that could lay the foundation of future cooperatives. However, policy distortions tend to favor large-scale enterprises and create unfair competition for small agro-enterprises in mobilizing capital.

The conditions for the emergence of larger associations or cooperatives from existing groups were investigated. Our study revealed the importance of social networks and power relations as a factor of cohesion within groups. Local leadership plays a crucial role in connecting the group members to the village and district institutions. Recommendations are provided to improve group management rules as a pre-requisite to up-scaling into larger associations, e.g. monitoring and alert system for the compliance of group members and managing committee to the internal rules, reporting procedures to group members, transparency of group decision making processes.

¹ Institut de Recherche pour le Développement (IRD, France) and Centre for International Forestry Research (CIFOR, Indonesia)

² Agriculture and Forestry Policy Research Centre (AFPRC), National Agriculture and Forestry Research Institute (NAFRI), Vientiane, Lao PDR

1. ພາກສະເໜີ

ສະຫະກອນສິນເຊື້ອ, ສະມາຄົມອອມຊັບ ແລະ ເງິນກູ້ໄດ້ກຳເນີດເກີດຂຶ້ນໃນລາວກ່ອນປີ 1975, ໃນເວລາທີ່ມີການປ່ຽນແປງລະບອບການປົກຄອງຂອງ ສ ປປ ລາວ. ພາຍຫຼັງປີ 1975, ກົດໝາຍສະຫະກອນກໍ່ໄດ້ຖືກຍົກເລີກໄປ ແລະ ເຮັດໃຫ້ກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ຫຼື ທຸກໆສະມາຄົມ ແມ່ນໄດ້ຖືກຍົກເລີກໄປເຊັ່ນດຽວກັນ. ລັດຖະບານລາວ ກໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງເອົາ 4 ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນຂຶ້ນໂດຍເຮັດຕາມຮູບແບບ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງສສທວງດນາມ, ເຮັດໜ້າທີ່ຄ້າຍຄືກັນກັບສະມາຄົມໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ປະກອບດ້ວຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ອົງການຈັດຕັ້ງຊາວໜຸ່ມລາວ ແລະ ສະຫະພັນກຳມະບານລາວ. ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເປັນຕົວແທນໃນທຸກລະດັບການປົກຄອງ (ແຕ່ຂັ້ນສູນກາງລົງຮອດຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນບ້ານ) ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຈາກລັດຖະບານໃນຂັ້ນສູນກາງ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງ ສປປ ລາວ ກໍ່ບໍ່ຄືກັບຂອງ ສສທວງດນາມໄປໝົດ, ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ມີອົງການຈັດຕັ້ງ ຊາວກະສິກອນຢູ່ໃນລາວທີ່ຈະສາມາດສະໜອງລະບຽບພື້ນຖານໃຫ້ການດຳເນີນງານ ແບບລວມໝູ່ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດທາງດ້ານຜົນຜະລິດກະສິກຳ. ໃນຊຸມປີ 1975, ສະຫະກອນກະສິກຳແມ່ນໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍການລວບລວມເອົາພາຫານະການຜະລິດຂອງຊາວກະສິກອນພາຍໃຕ້ໂຄງປະກອບການຜະລິດລວມໝູ່ທີ່ມີຊື່ເອີ້ນວ່າ: “ສະຫະກອນ”. ຄະນະຊື່ນຳການພັດທະນາສະຫະກອນ ແມ່ນໄດ້ເຄື່ອນໄຫວວຽກງານພາຍ

ໃຕ້ສະພາລັດຖະມົນຕີຈົນກະທັ້ງ ໄດ້ຖືກໂອນໄປເປັນກົມໜຶ່ງ ທີ່ຂຶ້ນກັບກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນປີ 1983. ພາຍໃຕ້ລະບອບການວາງແຜນເສດຖະກິດຈາກລະດັບສູນກາງ ສະຫະກອນການຜະລິດເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຖືກພັດທະນາໄປຕາມຮູບແບບຂອງສສທວງດນາມ ແລະ ໄດ້ບັນລຸຜົນທາງດ້ານການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ. ຫຼັງຈາກນັ້ນເປັນຕົ້ນມາ ໃນຊ່ວງໄລຍະປີ 1978 ຈຳນວນຂອງສະຫະກອນແຫ່ງລັດແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ ມີເຖິງນວນ 1.300 ແຫ່ງ ແລະ ເພີ່ມເປັນ 3.000 ແຫ່ງພາຍໃນປີ 1985 (Machima and Prakash, 1987). ສຳລັບສະຫະກອນຂະໜາດນ້ອຍ ໃນລະດັບບ້ານກໍ່ໄດ້ເຕົ້າໂຮມກັນເຂົ້າເປັນສະຫະກອນໃຫຍ່ ແລະ ກາຍມາເປັນລັກສະນະອາຍາສິດ ທີ່ລະບຸໄວ້ໃນເຈ້ຍສໍ້ໜາຍກວ່າທີ່ມີໃນຕົວຈິງ. ໃນປີ 1986, ກົນໄກເສດຖະກິດໃໝ່ໄດ້ເປັນການສ້າງຈຸດຈົບ ໃຫ້ແກ່ສະຫະກອນແຫ່ງລັດ ແລະ ມີການສົ່ງເສີມແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບສະຫະກອນແບບໃໝ່ທີ່ດີກວ່າໃນການປັບຕົວສູ່ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ (ພິມວິຫານ, 1986). ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນກໍ່ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະໃຊ້ຄຳວ່າ: “ສະຫະກອນ” ເນື່ອງຈາກແນວຄວາມຄິດສະຫະກອນແບບໃໝ່ໃນທີ່ນີ້ມັນໄດ້ພົວພັນກັບບັນຫາການຈັດຕັ້ງຜະລິດແບບລວມໝູ່ ຊຶ່ງມີບົດຮຽນທາງດ້ານລົບ ໃນການວາງແຜນສາງ “ສະຫະກອນ” ຈາກສູນກາງ, ດັ່ງຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຈາກຂັ້ນເທິງລົງຫາຂັ້ນລຸ່ມ ແມ່ນຍັງຂາດລະບົບການຄຸ້ມຄອງການບັນຊາ, ປະສິດທິພາບໃນການກວດກາຍັງຕ່ຳ, ຂາດປັດໄຈສະໜອງທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການປູກຝັງ, ຂາດການຝຶກອົບຮົມ, ຂາດລະບົບການສົ່ງເສີມ ແລະ ຂາດທັກສະໃນການຈັດການຄຸ້ມຄອງຂອງພະນັກງານສະຫະກອນ.

ມາເຖິງປີ 1990 ເປັນຕົ້ນມາ, ຮູບແບບສະຫະກອນແຫ່ງລັດແມ່ນໄດ້ຢຸດຕິລົງ ແລະ ທຸກພາຫະນະການຜະລິດ ແມ່ນໄດ້ສົ່ງຄືນຫຼືຂາຍໃຫ້ສະມາຊິກຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງເດີມ. ຕັ້ງແຕ່ນັ້ນເປັນຕົ້ນມາ, ກໍ່ເລີ່ມມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານການຈັດຕັ້ງກຸ່ມທີ່ມີຮູບແບບການຜະລິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເຊັ່ນ: ກຸ່ມຜູ້ຜະລິດ, ສະມາຄົມຜູ້ນຳໃຊ້ນໍ້າ, ກຸ່ມສິນເຊື່ອ ແລະ ກຸ່ມອອມຊັບຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກທາງລັດຖະບານ. ກຸ່ມຕ່າງໆ ເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານ ເປັນເອກະລາດເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະຍັງຂາດລະບຽບກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການດຳເນີນງານກໍຕາມ. ແຕ່ພວກເຂົາໄດ້ພິຈາລະນາວ່າ ບັນດາກຸ່ມຕ່າງໆ ເຫຼົ່ານີ້ຄາດຫວັງວ່າຈະເປັນສະຫະກອນທີ່ຢູ່ໃນຂັ້ນຕຽມການທີ່ຈະສາມາດປ່ຽນ ເປັນສະຫະກອນ “ທັນສະໄໝ” ໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ. ນັບແຕ່ທ້າຍຊຸມປີ 1990 ເປັນຕົ້ນມາ, ມີຫຼາຍອົງການພັດທະນາສາກົນ (ສະຫະພັນສະຫະກອນສາກົນ, ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາ/UNDP, ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ/FAO, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ/ADB) ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ລັດຖະບານລາວ ໃນການສົ່ງເສີມຂະບວນການສ້າງສະຫະກອນແບບໃໝ່ໃນ ສປປລາວ (Box 1).

2. ຈຸດປະສົງ ແລະ ວິທີການ

ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານໂດຍສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຊຶ່ງໄດ້ວາງຈຸດປະສົງການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຫຼັກອອກດັ່ງນີ້: (i) ເພື່ອເປັນການສະສົມປະສົບປະການຈາກຫຼາຍໂຄງການທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານພາຍໃຕ້ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຖະບານ ແລະ ໂຄງການການພັດທະນາສາກົນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຖິງການພັດທະນາຊຸມຊົນ, (ii)

ເພື່ອສຶກສາຈາກທັງສອງປະສົບການ ທີ່ຜ່ານມາອັນໄດ້ແກ່ປະສົບການທີ່ປະສົມຜົນສຳເລັດ ແລະ ບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ ທີ່ໄດ້ລິເລີ່ມດຳເນີນງານຜ່ານມາໃນອາດີດທີ່ພົວພັນເຖິງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຊາວກະສິກອນ, ສະມາຄົມ ແລະ ຮູບແບບການດຳເນີນງານຂອງສະຫະກອນ, ແລະ (iii) ເພື່ອເປັນການສະໜອງທິດທາງທີ່ແທດເໝາະໃຫ້ແກ່ການສ້າງນະໂຍບາຍພັດທະນາ ເພື່ອໃຫ້ກ້າວໄປເຖິງການສ້າງສະຫະກອນແບບໃໝ່ໃນສປປລາວ.

ວິທີການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແມ່ນໄດ້ດຳເນີນໄປໂດຍການທົບທວນເອກະສານ ແລະ ບົດລາຍງານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ນຳໃຊ້ແບບຟອມສອບຖາມຈຳນວນໜຶ່ງເພື່ອສຳພາດກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຜູ້ທີ່ເຄີຍຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຜ່ານມາທີ່ພົວພັນເຖິງກິດຈະກຳການພັດທະນາຊຸມຊົນ ແລະ ສິ່ງເສີມກຸ່ມຊາວກະສິກອນ. ຊຶ່ງໄດ້ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຈາກເອກກະສານ ແລະ ບົດລາຍງານຕ່າງໆໂດຍການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເປັນຈຳນວນ 25 ໂຄງການທີ່ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບກຸ່ມຊາວກະສິກອນໃນເຂດເປົ້າໝາຍສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ.

3. ຍ້ອນຫຍັງຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງມີສະຫະກອນແບບໃໝ່ ໃນສປປລາວ?

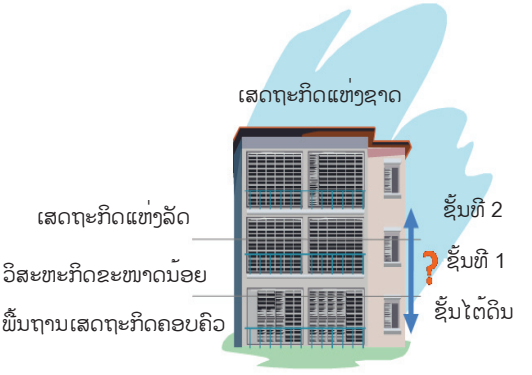
ພວກເຮົາອາດອີງໃສ່ຮູບແບບທິດສະດີທາງດ້ານເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດທີ່ໄດ້ຖືກນຳມາສະເໜີໃນເບື້ອງຕົ້ນໂດຍທ່ານ Braudel ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນເສດຖະກິດຂອງ ສສຫວຽດນາມ ໂດຍທ່ານ Bergeret (2002). ປະເທດລາວກໍ່ຄືກັນກັບສສຫວຽດນາມ ທີ່ໄດ້ສືບທອດມູນເຊື້ອພື້ນຖານເສດຖະກິດລວມໝູ່ (ພື້ນຖານເສດຖະກິດຄອບຄົວ ແລະ ເສດຖະກິດແຫ່ງລັດ). ຊຶ່ງໃນລະດັບພື້ນຖານກໍ່ແມ່ນເສດຖະກິດຄອບຄົວພາຍໃຕ້ການດຳ

ເນີນທຸລະກິດ ແບບບໍ່ເປັນທາງການແຕ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ. ໃນລະດັບພື້ນຖານເສດຖະກິດ ແຫ່ງລັດກໍ່ມີຫຼາຍບໍລິສັດຂະໜາດໃຫຍ່ ທີ່ພົວພັນໂດຍກົງກັບທາງລັດຖະບານ ແລະ ເຈລະຈາກັບນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ເພື່ອເຂົ້າມາດຳເນີນທຸລະກິດ. ແຕ່ບັນຫາຢູ່ບ່ອນວ່າ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານແມ່ນຍັງຂາດຂັ້ນຊ່ວງກາງ (ລະຫວ່າງພື້ນຖານເສດຖະກິດຄອບຄົວ ແລະ ເສດຖະກິດແຫ່ງລັດ) ຊຶ່ງມີ

ແຕ່ຍັງຂາດການກໍ່ສ້າງຊັ້ນທີ່ໜຶ່ງທີ່ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ, ທຸລະກິດຂະໜາດກາງ, ສະມາຄົມ, ສະຫະກອນ ແລະ ຮູບແບບອົງການຈັດຕັ້ງພົນລະເຮືອນຕ່າງໆ. ຊຶ່ງຊັ້ນດັ່ງກ່າວນີ້, ມີຄວາມຈຳເປັນຢ່າງຍິ່ງທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນມີສ່ວນຮ່ວມ, ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດ ແລະ ໂອກາດທາງດ້ານຕະຫຼາດທີ່ພົວພັນເຖິງການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ເພື່ອເປັນການຫຼີກລ້ຽງບັນຫາທີ່ຫຼໍ່ແຫຼມໃນການປ່ຽນແປງເສດຖະກິດຢ່າງໄວວາ.

ຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໃຫ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານກະໂດດຂັ້ນ ແລະ ສາມາດເກາະກ່າຍກັນໄດ້ເປັນແຕ່ລະຂັ້ນຕອນ. ທ່ານ Braudel ຈຶ່ງໄດ້ຈົນຕະນາການຮູບພາບຈຳລອງເຫດການໃນການກໍ່ສ້າງຕົກອາຄານສອງຊັ້ນ ອັນປະກອບດ້ວຍຊັ້ນໂຕ້ດິນ (ກໍ່ຄືຊັ້ນພື້ນຖານ ຫຼື ຊັ້ນຮາກຖານ) ທີ່ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ພື້ນຖານເສດຖະກິດຄອບຄົວ ແລະ ຊັ້ນທີ່ສອງເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ເສດຖະກິດແຫ່ງລັດ (ຮູບພາບ 1 ແລະ ຕາຕະລາງ1).

ຮູບພາບ 1: ທິດສະດີ 3 ຊັ້ນເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດຂອງທ່ານ Braudel



ຕາຕະລາງທີ 1: ມີສາມຊັ້ນຂອງເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ໃນ ສປປ ລາວ

	ການພັດທະນາແບບປະສົມປະສານ	ການປຸງແຕ່ງ-ການຕະຫຼາດ	ສິນເຊື້ອ-ອອມຊັບ
ພາກສ່ວນໃນລະບົບ (ຊັ້ນທີ່2)	ມີຫຼາຍການຊ່ວຍເຫຼືອລ້າເພື່ອພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ	ບໍລິສັດ, ລັດວິສາຫະກິດ, ນັກລົງທຶນຊາວຕ່າງປະເທດ ດຳເນີນທຸລະກິດຮ່ວມກັນ	ທະນະຄານການຄ້າ ຂອງລັດ ແລະ ເອກກະຊົນ
ພາກສ່ວນກາງ (ຊັ້ນທີ່1)	ວິສະຫະກິດກະສິກຳຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ສະຫະກອນສິນເຊື້ອພໍ່ຄ້າຄົນກາງ ແລະ ຊາວຄ້າຂາຍ		
ພາກສ່ວນນອກລະບົບ (ຊັ້ນໂຕ້ດິນ)	ກອງທຶນໝູນວຽນຂອງບ້ານ, ທະນາຄານເຂົ້າ ແລະ ທະນາຄານສັດລ້ຽງ	ວິສະຫະກິດພື້ນຖານຄອບຄົວ ແລະ ກຸ່ມຊາວກະສິກອນ	ເງິນກູ້ຈາກຄົວເຮືອນ ເຖິງ ຄົວເຮືອນ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ກູ້ຍົມເງິນ

ນອກເໜືອຈາກການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດທາງດ້ານກະສິກຳແລ້ວສະຫະກອນກໍຍັງສາມາດຊື້ນິເບດບາດໃນການເຮັດໃຫ້ສະມາຊິກມີສິດອຳນາດ ຫຼື ໃຫ້ສິດແກ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ສະຫະກອນແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນແກ່ລັດຖະບານໃນການສະໜັບສະໜູນພາກສ່ວນເສດຖະກິດ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຍຸດທະສາດພູດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ: (i) ເພື່ອເປັນການຜູກມັດກັບທຸກໆອົງການຈັດຕັ້ງ ພາຍໃນສັງຄົມໃນຂະບວນການພັດທະນາ ແລະ (ii) ເພື່ອເປັນການແບ່ງປັນບັນດາຜົນປະໂຫຍດຄືນໃໝ່ໃຫ້ທົ່ວເຖິງປະຊາຊົນ ໃນການເປີດປະເທດສູ່ເສດຖະກິດໃນພາກພື້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຖ້າຫາກຂະບວນການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວນີ້ ບໍ່ມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີກໍຈະເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານ ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະເສຍ ບົດບາດການຄວບຄຸມອຳນາດ. ຍອນສາເຫດດັ່ງກ່າວນີ້, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ປະເດັນການປ່ຽນແປງຈາກການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຊາວກະສິກອນໃຫ້ກ່າວໄປເປັນສະຫະກອນຫຼືສະມາຄົມໃນເມື່ອກ່ອນມີການດຳເນີນງານຢ່າງຊັກຊ້າ ແລະ ມີບໍ່ຜົນທົບທຳໃດໆ.

4. ຍັງມີສະຫະກອນຮູບແບບໃດແດ່ທີ່ດຳເນີນງານໃນ ສປປລາວ?

ມີຄຳຖາມຢູ່ບ່ອນວ່າ ກ່ອນອື່ນຕ້ອງໄດ້ນິຍາມຮູບແບບສະຫະກອນ ທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ຕົ້ນຕໍໃນການເຊື່ອມໂຍງລະຫ່ວາງຊັ້ນໃຕ້ດິນ, ຊັ້ນພື້ນຖານຂອງໂຄງປະກອບສ້າງ ທາງເສດຖະກິດຄອບຄົວກັບຊັ້ນທຶນສອງ, ອັນໄດ້ແກ່ເສດຖະກິດແຫ່ງລັດ. ບັນຫານີ້, ຈະພາພວກເຮົາກັບຄືນ ໄປສູ່ແນວຄວາມຄິດຕົ້ນສະບັບທີ່ວ່າສະຫະກອນ ຄືກຸ່ມກຸ່ມຕົ້ນເອງໂດຍການສ້າງເສດຖະກິດ ໃຫ້ເປັນຈຸດແຂ່ງພາຍໃນສັງ

ຄົມ (EDC, 2002). ສະຫະພັນສະຫະກອນນາໆຊາດໄດ້ໃຫ້ນິຍາມວ່າ “ສະມາຄົມທີ່ເປັນອິດສະຫຼະແມ່ນການລວມຕົວຂອງບຸກຄົນດ້ວຍຄວາມສະມັກໃຈເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມມັ່ງຫວັງ ໃຫ້ເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັນທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ ໂດຍເປັນເຈົ້າຂອງຮ່ວມກັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງໂຮງຈັກໂຮງງານຢ່າງມີປະຊາທິປະໄຕ”. ນິຍາມສະຫະກອນຂອງແຕ່ລະປະເທດແມ່ນບໍ່ຄືກັນອີງຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ລະບົບການປົກຄອງຂອງແຕ່ລະປະເທດ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຮົາຈຶ່ງໄດ້ໃຫ້ນິຍາມສະຫະກອນຊຶ່ງມີທີ່ມາຈາກສສ.ທຽວດນາມເນື່ອງຈາກວ່າເປັນປະເທດທີ່ມີທິດທາງ ການເມືອງຄ້າຍຄືກັນກັບສປປລາວ, ຊຶ່ງໄດ້ນິຍາມໄວ້ວ່າ: “ຫົວໜ່ວຍເສດຖະກິດນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ມີການຄຸ້ມຄອງແບບກຸ່ມຕົນເອງຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍຊາວຜູ້ອອກແຮງງານທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການເພື່ອຜົນປະໂຫຍດອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັນ ແລະ ພ້ອມກັນປະກອບສ່ວນຢ່າງສະມັກໃຈໂດຍການທຸ້ມເທເທື່ອແຮງ ແລະ ສະຕິປັນຍາເພື່ອສົ່ງເສີມ ຄວາມເຂັ້ມແຂງລວມໝູ່ກໍຄືຂອງສະມາຊິກແຕ່ລະຄົນ, ຈຸດປະສົງເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນໃນການຜະລິດ, ການດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ການບໍລິການໃຫ້ໄດ້ຮັບປະສິດທິຜົນຢ່າງຊັ້ນໄປ, ເພື່ອປັບປຸງຊີວິດທັງ ເປັນການປະກອບສ່ວນໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງປະເທດ” (EDC, 2002).

ອີງຕາມ “ຫຼັກການການຮ່ວມມື”ທີ່ມີການຮັບຮອງແລ້ວວ່າສະຫະກອນ ແມ່ນບັນດາສະມາຊິກທັງເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ທັງເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງໂຮງຈັກໂຮງງານດ້ວຍຄວາມສະມັກໃຈ, ເປັນອິດສະຫຼະກຸ່ມຕົນເອງ. ບັນດາສະຫະກອນທີ່ດຳເນີນງານໄປພາຍໃຕ້ກົດໝາຍສະຫະກອນທີ່ປະກາດໃຊ້

ໂດຍລັດຖະບານ ແລະ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນເປັນຫົວໜ່ວຍນິຕິບຸກຄົນ. ການຮັກສາຄວາມເປັນເອກກະລາດຂອງສະຫະກອນໃຫ້ຄົງຢູ່ນັ້ນແມ່ນຂຶ້ນກັບກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຂອງສະມາຊິກ ແລະ ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີປະຊາທິປະໄຕອັນໂປ່ງໃສ. ມີກິດລະບຽບເປັນຂອງຕົນເອງ ຊຶ່ງໄດ້ຖືກຮັບຮອງຈາກສະມາຊິກ (Za-Zenchu, 2008). ສຳລັບສະຫະກອນກະສິກຳ ເປັນຜູ້ໃຫ້ບໍລິການສະມາຊິກ 4 ປະເພດການບໍລິການຕົ້ນຕໍໄດ້ແກ່: ສິນເຊື່ອ, ຂາເຂົ້າກະສິກຳ, ການຕະຫຼາດ ແລະ ທິດຊື່ນຳຕ່າງໆ (ອັນໄດ້ແກ່ການຝຶກອົບຮົມ, ການລົງເສີມ ແລະ ອື່ນໆ). ນອກຈາກນີ້, ສະຫະກອນຍັງເຮັດໜ້າທີ່ພົວພັນປະສານງານໃນທາງສາຍຕັ້ງກັບຜູ້ສະໜອງວັດຖຸ ແລະ ຜູ້ເກັບຊື້ພາຍໃນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ (ໃນຊັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ຊັ້ນສອງ). ນອກຈາກນີ້, ສະຫະກອນຍັງໄດ້ພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານອັນໄດ້ແກ່: ສາງເກັບມ້ຽນສິນຄ້າ, ລະບົບການຂົນສົ່ງ, ການປຸງແຕ່ງເພື່ອເພີ່ມມູນຄ່າຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ເປັນການອຳວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການດຳເນີນທຸລະກິດກັບພາຍນອກ.

ເນື່ອງຈາກຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານບົດບາດໜ້າທີ່ ແລະ ຈຸດປະສົງໃນການສ້າງຕັ້ງສະຫະກອນ ເພື່ອຂະຫຍາຍກິດຈະກຳການດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ການບໍລິການຂອງຕົນໃຫ້ສະມາຊິກແລ້ວ. ສະຫະກອນຍັງສາມາດສ້າງຄວາມສຳພັນກັບສະຫະພັນສະຫະກອນນາໆຊາດທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ຊຶ້ນຳໃນການເຄື່ອນໄຫວກິດຈະກຳຂອງສະຫະກອນ. ໃນອີກດ້ານໜຶ່ງ, ກຸ່ມກໍ່ແມ່ນການຈັດຕັ້ງລວມໝູ່ ຂອງບັນດາສະມາຊິກທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ ເພື່ອຜັນປະໂຫຍດລວມໝູ່. ກຸ່ມບໍ່ແມ່ນນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ບໍ່ມີໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງໃນສາຍຂວາງ ຫຼື ສາຍຕັ້ງກຸ່ມດຳເນີນທຸລະ

ກິດຂະໜາດນ້ອຍດ້ວຍການນຳໃຊ້ທຶນຮອນຈຳນວນນ້ອຍໃນຂອບເຂດຂອງວຽກງານ ແລະ ຂະໜາດທີ່ຈຳກັດ (Za-Zenchu, 2008).

ເງື່ອນໄຂທີ່ຈຳເປັນ ໃນການຫັນເອົາບັນດາກຸ່ມທີ່ດຳເນີນຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ໄປເປັນສະຫະກອນແມ່ນ: (i) ລັດຖະບານຕ້ອງເຮັດໃຫ້ວິໄສທັດໃນການສ້າງສະຫະກອນຈະແຈ້ງ ໂດຍອອກດຳລັດກຳນົດນິຍາມ ແລະ ກອບເນື້ອໃນທາງດ້ານກົດໝາຍຢ່າງຄົບຖ້ວນ ຊຶ່ງໃນເດືອນມີນາ 2010 ໄດ້ມີດຳລັດສະຫະກອນອອກມາຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ທົບທວນກັນມາເປັນເວລາຫຼາຍປີ (ລັດຖະບານລາວ, 2010) ແລະ (ii) ເພື່ອປູກຈິດສຳນຶກໃຫ້ຮຸ່ງຽວກັບວິໄສທັດອັນໃໝ່ຂອງສະຫະກອນ, ເພື່ອເປັນການຫຼີກລ້ຽງຄວາມປົນເປກັບສະຫະກອນແຫ່ງລັດໃນເມື່ອກ່ອນ. ຊຶ່ງມັນໄດ້ກາຍມາເປັນບູລິມະສິດໜຶ່ງໃນແຜນງານຍຸດທະສາດຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນປີ 2011-2020 (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, 2010).

5. ຊັ້ນພື້ນຖານເສດຖະກິດ ແລະ ລັກສະນະພື້ນຖານຂອງກຸ່ມຊາວກະສິກອນໃນປະຈຸບັນມີສະພາບເປັນແນວໃດ?

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ, ວິສະຫະກິດຈຸລະພາກ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ໂດຍສະເພາະສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແມ່ນເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານ ແລະ ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ເສດຖະກິດລາວ (ຊັ້ນທົ່ວໜຶ່ງ). ບັນດາກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນກຸ່ມທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກຮັບຮູ້ເປັນນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ບໍ່ຢູ່ໃນກອບກົດໝາຍຮອງຮັບ

ເປັນສະຫະກອນ. ດັ່ງນັ້ນ, ບັນດາກຸ່ມດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຈຶ່ງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ ເປັນວິສະຫະກິດເອກະຊົນ ຍົກເວັ້ນພຽງແຕ່ສະຫະກອນສິນເຊື້ອ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ (CCSP) ທີ່ໄດ້ຂຶ້ນທະ ບຽນສະຫະກອນຢ່າງ ເປັນທາງການພາຍໃຕ້ການ ປະກາດໃຊ້ດຳລັດວ່າດ້ວຍສິນເຊື້ອ ຈຸລະພາກມາ ຕັ້ງແຕ່ປີ 1996. ຜ່ານການເກັບກຳຂໍ້ມູນຕົວຈິງຢູ່ ເຂດພື້ນທີ່ເປົ້າໝາຍສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໄດ້ສະແດງໃຫ້ ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າການເຂົ້າເຖິງສິນເຊື້ອເປັນ ການລິເລີ່ມປະກອບສ່ວນ ເຮັດໃຫ້ການດຳເນີນງານ ຂອງກຸ່ມໄປໄດ້ດີ ແລະ ມີຄວາມພ້ັນຄົງ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຮົາຈຶ່ງສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ຮູບແບບຂອງກຸ່ມ ຊາວກະສິກອນປະກອບມີ 3 ຮູບແບບດ້ວຍກັນ (ຕາຕະລາງ 2) ອີງຕາມກິດຈະກຳ ແລະ ເງື່ອນໄຂ ຂອງ ການກຳເນີດຂຶ້ນອັນໄດ້ແກ່: (i) ການພັດທະ ນາແບບປະສົມປະສານລວມໝູ່, (ii) ຜົນຜະລິດ ທາງການຕະຫຼາດ, ແລະ (iii) ການບໍລິການສິນເຊື້ອ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຈັດຮູບແບບດັ່ງກ່າວນີ້ບາງ ຄັ້ງກໍບໍ່ແນ່ນອນ ຄ້າຍຄືກັນກັບການວິວັດທະນາ ການຂອງກຸ່ມທີ່ມີການຍ້າຍຈາກກຸ່ມປະເພດໜຶ່ງໄປ ຫາອີກກຸ່ມໜຶ່ງ. ເຊັ່ນໃນກໍລະນີຂອງສະຫະກອນ ສິນເຊື້ອເພື່ອສົ່ງເສີມທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ (CCSP) ທີ່ໄດ້ລິເລີ່ມການພັດທະນາແບບປະສົມ ປະສານໂດຍການຕະຫຼາດການປຸງແຕ່ງ ແລະ ພັດ ທະນາເຄືອຄ່າຍສິນເຊື້ອທີ່ກວ້າງຂວາງ (Box2). ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງວິສະຫະກິດ “ຜະລິດ ຕະພັນຂອງຊາວກະສິກອນ” ທີ່ຍົກຕົວຢ່າງໃຫ້ ເຫັນເຖິງຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການຫັນຮູບແບບ ການແປຮູບຜະລິດຕະພັນຈາກການລິເລີ່ມພາຍ ໃນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໄປສູ່ຂະບວນການສະຫະກອນ ຮູບແບບໃໝ່. ທັງໝົດກຸ່ມຊາວກະສິກອນທີ່ກ່າວ ມາພວກເຮົາສາມາດຖອດຖອນບົດຮຽນໄດ້ຈາກ ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງການສ້າງຕັ້ງກຸ່ມທີ່ຜ່ານ ມາມີດັ່ງນີ້:

5.1 ກຸ່ມພັດທະນາຊຸມຊົນ

ລັດຖະບານ, ພ້ອມດ້ວຍອົງການຈັດຕັ້ງສາ ກົນ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການພັດທະນາໄດ້ສົ່ງເສີມກຸ່ມພັດທະນາ ຊຸມຊົນຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງ. ອົງການເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ສຸມ ຄວາມພະຍາຍາມໃສ່ ການພັດທະນາໃນຂັ້ນບ້ານ ທີ່ພິຈາລະນາຈາກການຕິດພັນກັບ “ທຳມະຊາດ” ໃນກິດຈະກຳ “ການພັດທະນາຊຸມຊົນ” ກິດຈະກຳ ຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ລ້ວນແຕ່ໄດ້ຮັບການສະໜອງສິນ ເຊື້ອ-ອອມຊັບ ແລະ ໃນບາງຄັ້ງກໍໄດ້ຮັບການພັດ ທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ.

ບົນພື້ນຖານການສຳຫຼວດ ແລະ ວິເຄາະ ສະພາບລວມໃນລະດັບບ້ານ ເຫັນໄດ້ວ່າຮູບແບບ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ໄດ້ຖືກອອກແບບໃຫ້ສອດ ຄ່ອງກັບຄວາມຄາດຫວັງຂອງປະຊາຊົນ. ການວິ ເຄາະ “ວິທີການມີສ່ວນຮ່ວມ” ໄດ້ສະແດງໃຫ້ ເຫັນວ່າການຄັດເລືອກເອົາຜູ້ທີ່ມີຄວາມສາມາດ ທີ່ຈະດຳເນີນງານພາຍໃນກຸ່ມ ແມ່ນຫຍຸ້ງຍາກລຳ ບາກຫຼາຍເພາະການປະສານງານພາຍໃນຊຸມຊົນ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຜ່ານອຳນາດການ ປົກຄອງບ້ານ. ດັ່ງນັ້ນ, ນາຍບ້ານ ແລະ ຄະນະບ້ານ ຈຶ່ງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າ ໃນການຈັດການຄຸ້ມຄອງກຸ່ມເອງ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ປະຊາຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ສ່ວນຫຼາຍມີຄວາມສົນໃຈທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບ ຮົມ ຫຼື ກິດຈະກຳການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ກິດຈະກຳສົ່ງເສີມປູກຝັງ ຫຼື ລ້ຽງ ສັດ, ການຈັດການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະ ຊາດ, ເພີ່ມຈຳນວນກິດຈະກຳ ການຜະລິດເພື່ອເປັນ ການສ້າງລາຍຮັບເຂົ້າສູ່ຄອບຄົວ. ເພື່ອເປັນການ ສົ່ງເສີມກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວນັ້ນໃຫ້ບັນລຸຜົນ, ຊາວກະ

ສຶກອນຕ້ອງໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງເຂົ້າເປັນກຸ່ມຕ່າງໆເພື່ອໃຫ້ກາຍເປັນກຸ່ມເປົ້າໝາຍສຶກສາໃຫ້ແກ່ນັກວິຊາການໂຄງການ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ບັນດາກຸ່ມເຫຼົ່ານັ້ນຈະເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກທາງໂຄງການ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ການຄຸ້ມຄອງກອງທຶນໝູນວງນຂອງບ້ານ, ທະນາຄານເຂົ້າ, ການຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ນ້ຳ, ການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ, ເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ອື່ນໆ. ກຸ່ມຖືວ່າເປັນເຄື່ອງມື ທີ່ນຳໄປສູ່ຂະບວນການຖ່າຍທອດທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຢີ ໃນຮູບແບບດັ້ງເດີມໂດຍທາງຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງໄດ້ຖືກມອບໝາຍໃຫ້ຮັບຜິດຊອບຊຶ້ນຳບັນດາກຸ່ມຕ່າງໆ ແລະ ພ້ອມທັງສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານພາຍຫຼັງສິ້ນສຸດໂຄງການ.

ປະເດັນຄວາມຍືນຍົງ ຂອງກຸ່ມເຫຼົ່ານັ້ນຈະເຂົ້າມາກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼັງຈາກສຸມການລົງທຶນທາງດ້ານລະບົບການເງິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດແລ້ວເຮັດໃຫ້ການດຳເນີນງານຂອງກຸ່ມຖືກປະລະ. ເນື່ອງຈາກວິຊາການສົ່ງເສີມ ຍັງຂາດການພົວພັນກັບຂັ້ນເທິງ ແລະ ຮາກຖານດ້ວຍສາເຫດຍ້ອນຂາດປັດໄຈທາງດ້ານການເງິນ (ບໍ່ມີງົບປະມານພຽງພໍທີ່ຈະຈ່າຍຄ່ານຳມັນລົດຈັກໃຫ້ພະນັກງານລົງຮາກຖານ). ນອກຈາກນີ້, ຊັບພະຍາກອນມະນຸດຍັງຂາດທັກສະໃນການຄິດຄົ້ນແນວຄິດໃໝ່ໃນຂະບວນການຮຽນຮູ້, ຂອງກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ເນື່ອງຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ລ້ວນແຕ່ໄດ້ຮັບຄວາມຮູ້ມາຈາກໂຄງການຕ່າງໆ ແຕ່ເມື່ອຫຼັງຈາກທີ່ທາງໂຄງການສິ້ນສຸດລົງ ພັດເຮັດໃຫ້ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງເຂົາເຈົ້າເຫຼົ່ານັ້ນລົດລົງນຳ. ຊຶ່ງທັງໝົດນັ້ນ, ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການດຳເນີນກິດຈະກຳຂອງກຸ່ມ ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດທີ່ບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ.

5.2 ກຸ່ມສິນເຊື້ອ ແລະ ອອມຊັບ

ມີພຽງແຕ່ກຸ່ມຈຳນວນໜຶ່ງ ເທົ່ານັ້ນທີ່ສືບຕໍ່ລະດົມທຶນ ເພື່ອເຮັດກຸ່ມຂອງຕົນມີຄວາມຍືນຍົງພາຍຫຼັງທີ່ໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອສິ້ນສຸດລົງເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ກອງທຶນໝູນວງນທີ່ປະກອບດ້ວຍກຸ່ມອອມຊັບ ແລະ ສິນເຊື້ອ (www.microfinancelaopdr.org), ທະນາຄານເຂົ້າ (Datta, 2007) ຫຼື ທະນາຄານສັດ (Fichtl and Scoizec, 2005) ແລະ ອື່ນໆ. ຈາກການປະເມີນຜົນເຫັນໄດ້ວ່າຍັງມີຫຼາຍໆໂຄງການ ໄດ້ບັນຈຸເອົາກິດຈະກຳການອອມຊັບ ແລະ ສິນເຊື້ອ ຫຼື ເອົາພຽງແຕ່ກິດຈະກຳການເງິນຈຸລະພາກໂດຍເຂົ້າໃຈວ່າການລະດົມທຶນແມ່ນປັດໄຈຫຼັກທີ່ເຮັດໃຫ້ການຈັດຕັ້ງວຽກງານໃດໜຶ່ງເກີດອອກອຸກຜົນ ແລະ ທັງເປັນການສ້າງລາຍຮັບເຂົ້າສູ່ຄອບຄົວ. ຫາກເມື່ອຖາມເຖິງສາເຫດທີ່ເຮັດໃຫ້ສະມາຊິກ ຕັດສິນໃຈເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມນັ້ນ ແມ່ນຍ້ອນສາເຫດຫຍັງ ? ຄຳຕອບກໍຄື “ສາມາດເຂົ້າເຖິງສິນເຊື້ອ” ຊຶ່ງເປັນປັດໄຈຫຼັກ ແລະ ເຫດຜົນຕໍ່ມາແມ່ນ, “ຕ້ອງການຮຽນຮູ້ບົດຮຽນອື່ນໃໝ່”.

ລັດຖະບານໄດ້ສະໜອງການເງິນຈຸລະພາກໃນທົ່ວປະເທດກວມອັດຕາ 23%, ໃນຂະນະທີ່ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນກວມອັດຕາ 25%, ບັນດາທະນາຄານຕ່າງໆ ກວມອັດຕາ 19% ແລະ ບັນດາໂຄງການຕ່າງໆກວມອັດຕາ 33% (ດາລາຈັນທະລາ, 2006). ລະບົບທະນາຄານໄດ້ປ່ອຍທຶນສິນເຊື້ອອອກສູ່ເຂດຊົນນະບົດໃນຂອບເຂດຈຳກັດ. ຊຶ່ງຜູ້ທີ່ປ່ອຍເງິນກູ້ແມ່ນອາໄສສາຍພົວພັນທາງຍາດພັນອາໄສ ໂດຍບໍ່ໄດ້ປ່ອຍໃຫ້ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ (EDC, 2002) ສຳລັບວິທີການອອມຊັບຂອງປະຊາຊົນ ໃນເຂດຊົນ

ນະບົດແມ່ນຈະຊື່ເປັນວັດຖຸມີຄ່າ ແລະ ສັດລ້ຽງຈຳນວນໜຶ່ງໄວ້ ຫຼື ທ້ອນເງິນໄວ້ເອງພາຍ ໃນເຮືອນ. ດັ່ງທີ່ຮູ້ກັນແລ້ວວ່າ, ແມ່ຍິງເປັນຜູ້ທີ່ທ້ອນເງິນໄດ້ດີທີ່ສຸດ ແລະ ເປັນຜູ້ຈັດການຄຸ້ມຄອງລາຍຈ່າຍພາຍໃນຄອບຄົວ. ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ຍິງຈຶ່ງມີສ່ວນຮ່ວມໃນກິດຈະກຳການອອມຊັບ ແລະ ສິນເຊື່ອຂອງບ້ານ. ອີງຕາມເມື່ອກ່ອນສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວເປັນຜູ້ສະໜອງສິນເຊື່ອຈຳນວນຫຼາຍໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ຊຶ່ງລວມມີຜູ້ຮັບຜິດປະໂຫຍດທັງໝົດ 200.000 ກວ່າຄົນ (ດາລາຈັນທະລາ, 2004). ດັ່ງນັ້ນ, ໃນກໍລະນີທີ່ກຸ່ມສິນເຊື່ອພົບບັນຫາ ຫຼື ມີການຂັດແຍ່ງພາຍໃນກຸ່ມ ທາງຄະນະກຸ່ມຈະເຂົ້າໄປພົວພັນນຳສະຫະພັນແມ່ຍິງເມືອງເພື່ອມາໄກ່ເກ່ຍເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ບັນຫາຂໍ້ບົກຜ່ອງໃນການຄຸ້ມຄອງກອງທຶນໃນເວລາທີ່ສະມາຊິກສິ່ງເງິນຕົ້ນທຶນໃຫ້ກຸ່ມຊັກຊ້າ ແລະ ອື່ນໆ.

ໃນຊ່ວງປີ 1996, ອີງຕາມດຳລັດວ່າດ້ວຍສະຫະກອນສິນເຊື່ອ ໄດ້ຖືກອານຸມັດຈາກລັດຖະບານທີ່ໄດ້ອະນຸຍາດ ໃຫ້ສະຫະກອນສິນເຊື່ອດຳເນີນທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ (CCSP) ພາຍໃຕ້ການຂຶ້ນທະບຽນ ກັບທະນາຄານແຫ່ງ ສປປລາວ ຢ່າງເປັນທາງການ. ຈົນມາເຖິງປີ 2008, ທະນາຄານແຫ່ງຊາດລາວ ໄດ້ອອກກົດລະບຽບໃໝ່ອີງຕາມການແຈ້ງການຂອງທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີວ່າດ້ວຍການຊຶ້ນກຳການເງິນຈຸລະພາກ (ເລກທີ 05/ນຍ, ລົງວັນທີ 4 ເມສາ 2007), ຊຶ່ງໄດ້ວາງລະບຽບໃນການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ການດຳເນີນງານສະຫະກອນການເງິນທີ່ມີຊື່ເອີ້ນວ່າ: “ສະຫະພັນອອມຊັບ ແລະ ສິນເຊື່ອ” ເອກກະສານດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຕອບສະໜອງ ໃຫ້ຂົງເຂດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານສະຫະກອນສິນເຊື່ອໄດ້ເປັນຢ່າງດີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນຂະນະທີ່ຮ່າງນິຕິກຳ ດັ່ງກ່າວນີ້ກໍ

ຍັງບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະເປັນຂົວຕໍ່ລະຫວ່າງສິນເຊື່ອທີ່ເປັນທາງການ (ທະນາຄານ) ກັບສິນເຊື່ອທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ (ຜູ້ປ່ອຍເງິນກູ້) ໃນເຂດຊືນນະບົດທ່າງໄກສອກຫຼີກ.

5.3 ກຸ່ມການຕະຫຼາດ ແລະ ປຸງແຕ່ງຜະລິດຕະພັນ

ກອງປະຊຸມໃຫ່ຍຜູ້ແທນທົ່ວປະເທດຂອງພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວໃນຄັ້ງວັນທີ 07 ມີນາ 2001 ໄດ້ເສີມຂະຫຍາຍ“ເສດຖະກິດຂັ້ນພື້ນຖານຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍເອົາໃຈໃສ່ສະຫະກອນການຜະລິດກະສິກຳ, ຫັດຖະກຳ ແລະ ການບໍລິການ ໂດຍຜ່ານນະໂຍບາຍທາງດ້ານການເງິນ, ສິນເຊື່ອ ແລະ ການຕະຫຼາດ” (ໜັງສືພິມວຽງຈັນທາມ, 2001). ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປລາວ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນສິ່ງເສີມກິດຈະກຳການດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສັງຄົມ (ວິສະຫະກິດກະສິກຳເອກກະຊົນ ແລະ ສະຫະກອນ) ທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ກຸ່ມຊາວກະສິກອນທີ່ເຄີຍຖືກຂັດຂວາງໃນການມີສ່ວນຮ່ວມທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ອີງຕາມລັກສະນະທາງກາຍະພາບ ຫຼື ຄວາມສາມາດ ໃນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດສິ່ງເສີມອີງການຈັດຕັ້ງໃນເຂດຊືນນະບົດໃຫ້ມີຄວາມອາດສາມາດຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບຳລຸງຮັກສາສາຍພົວພັນໃນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຕະຫຼາດ, ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການພິຈາລະນາເຖິງການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ທັງສອງດ້ານຂົວຕໍ່ທີ່ແຍກລະຫວ່າງກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ແລະ ເສດຖະກິດການຕະຫຼາດເນື່ອງຈາກປະຊາຊົນທີ່ທຸກຍາກໃນເຂດຊືນນະບົດທ່າງໄກສອກຫຼີກຍັງຂາດການສຶກສາ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີມາດຕະການສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນໃນໄລຍະຍາວ.

ນອກຈາກນີ້, ວິສະຫະກິດກະສິກຳ ແລະ ສະຖາບັນສະຫະກອນທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າ ຕ້ອງການເຂົ້າໄປຮ່ວມກໍຍັງມີຄວາມຕ້ອງການມາດຕະການສ້າງຄວາມເຂື່ອນໝັ້ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສະຖາບັນເຫຼົ່ານັ້ນສາມາດບັນລຸຜົນສຳເລັດ.

ອີງຕາມມະຕິຄຳສັ່ງຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຈາກການສັງລວມບົດຮຽນ ໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາຂອງບັນດາໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດຕ່າງໆທີ່ມັກຈະຢຸດເຊົາຜະລິດສິນຄ້າທີ່ບໍ່ສາມາດຈຳໜ່າຍໄດ້. ແຕ່ກໍມີຫຼາຍວິສະຫະກິດກະສິກຳ ທີ່ໄດ້ກຳເນີດຂຶ້ນທີ່ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ມີຫຼາຍໂຄງການທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງທຸລະກິດບໍລິການໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນ (Box 2; Connell, 2005; Manivong et al., 2005; Foppes ແລະ Phommasane, 2006; Ledecq et al., 2006; Fullbrook, 2007). ການເຊື່ອມໂຍງຊາວກະສິກອນໄປສູ່ຕະຫຼາດ ໂດຍຜ່ານການພັດທະນາວິສະຫະກິດກະສິກຳ ທີ່ຄາດວ່າຈະເປັນການປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຈາກການເພີ່ມຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງແຫຼ່ງລາຍຮັບເຂົ້າສູ່ຄອບຄົວ, ໂດຍການປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງຜົນຜະລິດ ແລະ ມູນຄ່າເພີ່ມຂອງຜະລິດຕະພັນທີ່ຜ່ານຂະບວນການປຸງແຕ່ງ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນວິສະຫະກິດກະສິກຳຈຳນວນໜຶ່ງ ໄດ້ກາຍເປັນຜູ້ບຸກເບີກໃນແຖວໜ້າເປັນຕົ້ນແມ່ນ “ຜະລິດຕະພັນຊາວກະສິກອນລາວ” “ເພື່ອນຊາວກະສິກອນໃນເຂດພູດອຍ”, ໂຄງການ SADU ແລະ ໂຄງການ VECO-ບໍ່ແກ້ວ ເສັ້ນທາງໄປສູ່ອະນາຄົດຂອງສະຫະກອນແບບປະສົມປະສານ ທີ່ກວມເອົາກິດຈະກຳການຜະລິດ, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຕະຫຼາດ.

ໃນປີ 2004, ອີງຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຮວມກຸ່ມເພື່ອ “ການເຊື່ອມໂຍງຊາວກະສິກອນສູ່ຕະຫຼາດ”, ທີ່ປະກອບດ້ວຍ 25 ສະຖາບັນ ແລະ ບັນດາໂຄງການຕ່າງໆທີ່ເປັນຜູ້ລິເລີ່ມເກັບກຽວປະສົບການ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຂອງກຸ່ມຕ່າງໆແມ່ນດຳເນີນໄປດ້ວຍຫຼາກຫຼາຍຮູບແບບພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳຂອງໂຄງການ. ບົດຮຽນຫຼັກທີ່ຈະໄດ້ນຳສະເໜີ ຢ່າງລະອຽດໃນພາກຕໍ່ໜ້ານີ້ສາມາດສັງລວມໄດ້ຄືດັ່ງນີ້: ເພື່ອສູ້ຢັນກັບການແຂ່ງຂັນການດຳເນີນທຸລະກິດ, ວິສະຫະກິດກະສິກຳຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ “ຕ້ອງໂສ້ການຕະຫຼາດ” ໂດຍຜ່ານພາກສ່ວນກຸ່ມ ທີ່ກຽວຂ້ອງພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນແທນທີ່ຈະສຸມໃສ່ແຕ່ຜະລິດພຽງຢ່າງດຽວ. ການດຳເນີນງານ ສະຫະກອນແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດວຽກກັບກຸ່ມຊາວກະສິກອນເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮອງຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດທັງໃນຮູບການທັງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ. ແຕ່ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ, ກຸ່ມຊາວກະສິກອນຄວນຈະເປີດປະຕູສູ່ໂລກພາຍນອກດ້ວຍພວກເຂົາເອງເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ການພັດທະນາຊຸມຊົນດ້ວຍວິທີການຂອງໂຄງການ SADU, ຕ້ອງໂສ້ການຕະຫຼາດອື່ນໆ (ພໍ່ຄ້າ ແລະ ຜູ້ປຸງແຕ່ງ), ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ (ຜະລິດຕະພັນຊາວກະສິກອນລາວ). ການຄຸ້ມຄອງການແປຮູບຈາກການດຳເນີນທຸລະກິດຄອບຄົວ ໄປສູ່ການດຳເນີນທຸລະກິດແບບວິສະຫະກິດກະສິກຳ, ມັນໄດ້ຮຽກຮອງໃຫ້ຊາວກະສິກອນມີອຳນາດໃນການລິເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານຮ່ວມກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການສະໜອງປັດໄຈການສະໜັບສະໜູນທາງສະພາບແວດລ້ອມອ້ອມຂ້າງເພື່ອສະດວກໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ (ການຍົກເວັ້ນພາສີ, ຄວບຄູມຕິດຕາມສັນຍາທຳການຜະລິດ, ການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງກົນໄກ ແລະ ການປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ເຮັດຜິດກົດໝາຍ).

6. ເຮັດແນວໃດຈຶ່ງຈະປ່ຽນກຸ່ມຊາວກະສິກອນໄປເປັນສະຫະກອນໄດ້? ການສ້າງເສດຖະກິດທີ່ບໍ່ເອື້ອຍອີງສັງຄົມ

ຈາກບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການຕ່າງໆຂອງກຸ່ມຊາວກະສິກອນທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຖອດຖອນມານັ້ນສາມາດຕອບຄຳຖາມໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທີ່ປະກອບກັບປະສົບການ ລິເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຂອງບັນດາໂຄງການຕ່າງໆ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດຈຳນວນໜຶ່ງ. ຊຶ່ງພວກເຂົາໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນສິ່ງທີ່ທ້າທາຍໃນການຫັນປ່ຽນກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ໄປເປັນສະຫະກອນກະສິກຳ ໂດຍໄດ້ຄົ້ນພົບກົນໄກຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ສາມາດຮັບຮອງໄດ້ວ່າການຈັດຕັ້ງວຽກງານ ສະຫະກອນໃນສປປລາວໃນຕໍ່ໜ້າຈະປະສົບຜົນສຳເລັດໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອ.

6.1 ການເຂົ້າເຖິງການເງິນທີ່ເປັນສິ່ງຈູງໃຈ ຫຼັກໃຫ້ຊາວກະສິກອນເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມ

ການລະດົມທຶນໃນການດຳເນີດທຸລະກິດກະສິກຳແມ່ນປັດໄຈຫຼັກທີ່ເຮັດໃຫ້ກຸ່ມຊາວກະສິກອນປະສົບຜົນສຳເລັດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ, ສະຫະກອນບໍ່ແມ່ນອົງການເພື່ອການກຸສົນ ເນື່ອງຈາກຄວາມຍືນຍົງຂອງພວກເຂົາ ແມ່ນອີງຕາມຄວາມອາດສາມາດໃນການເຮັດໃຫ້ມີລາຍໄດ້ທາງດ້ານການເງິນເພີ່ມຂຶ້ນໃນເງື່ອນໄຂສະພາບແວດລ້ອມອ້ອມຂ້າງທີ່ມີການຊ່ວຍຊື່ງກັນດຳເນີນທຸລະກິດ. ບາງໂຄງການຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງກຸ່ມຜູ້ຜະລິດໃນລະດັບຄອບຄົວ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຕ່າງໆຈາກທາງໂຄງການ. “ກຸ່ມທີ່ໄດ້ຜືນປະໂຫຍດ” ແມ່ນກຸ່ມທີ່ຍືນຍົງ ໄປຈົນເຖິງຊ່ວງໄລຍະ

ສຸດທ້າຍຂອງໂຄງການເພາະອີງຕາມເງື່ອນໄຂ ແລະ ກິດຈະກຳການດຳເນີນງານ ຂອງທາງໂຄງການໃນການສະໜັບສະໜູນການເງິນໃຫ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວກຸ່ມເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຈະຄ່ອຍໆສະຫຼາຍຕົວໄປໃນຊ່ວງໄລຍະທ້າຍຂອງໂຄງການ. ດັ່ງນັ້ນ, ເຫດຜົນທີ່ເຮັດໃຫ້ຫຼາຍໆ ໂຄງການມີຄວາມຫວ່າງໄຍຕໍ່ຄວາມຍືນຍົງໃນການດຳເນີນງານຂອງກຸ່ມຈຶ່ງໄດ້ຈັດຕັ້ງກຸ່ມສິນເຊື້ອ ແລະ ກຸ່ມອອມຊັບຂຶ້ນດ້ວຍຄວາມຫວັງທີ່ພວກເຂົາຈະສາມາດສະໜັບສະໜູນກິດຈະກຳ ເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການ ເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ດີຂຶ້ນໃນໄລຍະທີ່ທາງໂຄງການຍັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຢູ່. ຈາກຫຼາຍປະສົບການທີ່ກ່າວມານັ້ນ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຂັ້ນຕອນລິເລີ່ມກິດຈະກຳການເງິນຈຸລະພາກໂດຍສະເພາະ ໃນເຂດບ້ານທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ປະຊາຊົນກໍ່ຂາດການສຶກສາ, ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນຕ້ອງເລີ່ມຕົ້ນ ດ້ວຍເງິນຈຳນວນໜ້ອຍໂດຍສະເພາະແມ່ນຄວນເລີ່ມ ຈາກກິດຈະກຳການອອມຊັບ. ເນື່ອງຈາກປະຊາຊົນ ຈະມີຄວາມຮູ້ສຶກສູງຕໍ່ໜ້າທີ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບຖ້າຫາກພວກເຂົາຮູ້ວ່າພວກເຂົາເຈົ້າມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງເງິນຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ໄລຍະການລິເລີ່ມຂະບວນການຮຽນຮູ້ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະໃຊ້ເວລາຍາວ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງພາຍໃນກຸ່ມກ່ອນທີ່ຈະຜັນຂະຫຍາຍກວ້າງອອກສູ່ສະມາຊິກຜູ້ຜັນຂະຫຍາຍງົບປະມານໂດຍຜ່ານເງິນກູ້/ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າຈາກທາງໂຄງການ ຫຼື ຈາກສະຖາບັນການເງິນໃນລະບົບ.

ທະນາຄານໂລກ ກໍຍັງໄດ້ທົບທວນຄືນເຖິງ “ການກຳເນີດກຸ່ມສິນເຊື້ອ ແລະ ອອມຊັບທີ່ບໍ່ຍືນຍົງພາຍໃຕ້ກອງທຶນພັດທະນາບ້ານ, ການລົງທຶນໃນຂັ້ນບ້ານ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ເກືອບ

ເວົ້າໄດ້ວ່າທຸກໂຄງການທີ່ແນໃສ່ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນທຸກຍາກ ຢູ່ໃນເຂດພາກເໜືອຂອງສປປລາວ” (ທະນາຄານໂລກ, 2008). ການສະໜອງສິນເຊື້ອທີ່ຍືນຍົງ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນທີ່ເຮັດການຜະລິດພໍ່ກຸ່ມກິນ, ຜູ້ທີ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ແລະ ຜູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນລະບົບການໃຊ້ເງິນຕາກໍ່ບໍ່ມີຄວາມໝາຍຫຍັງ. ເນື່ອງຈາກປະຊາຊົນທີ່ທຸກຍາກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຕົກຢູ່ໃນທຸມພາງຄວາມເປັນໜີ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ. ດັ່ງນັ້ນ, ບູລິມະສິດສະຫະກອນການເງິນຈຸລະພາກຄວນຈະຮັບໃຊ້ພົນລະເມືອງຈຳນວນ 30% ຂອງພົນລະເມືອງລາວທັງໝົດ (70% ແມ່ນຊາວກະສິກອນຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ) ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ຜູ້ປະກອບການດຳເນີນທຸລະກິດໃນຕົວເມືອງ ແລະ ຊານເມືອງທີ່ເປັນຜູ້ນຳຕະຫຼາດເຂົ້າມາ.

6.2 ການຮັກສາອັດຕາສ່ວນຂອງສັງຄົມທີ່ປະສົມປະສານເປັນປັດໄຈທີ່ເຮັດໃຫ້ວຽກງານສະຫະກອນປະສິບຜົນສຳເລັດ

ຕາມຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ຖານະຄອບຄົວຮັ່ງມີ ຫຼື ທຸກຍາກມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະແຍກອອກດ້ວຍຕົວມັນເອງ, ຈາກການເຂົ້າເປັນສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມ. ມີຫຼາຍໆຄອບຄົວທຸກຍາກບໍ່ໄດ້ຖືກຄັດເລືອກເຂົ້າເປັນສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມສິນເຊື້ອ-ອອມຊັບ ຫຼື ຖືກກີດກັ້ນໃນການເຂົ້າເຖິງເງິນກູ້ເພາະເຂົາເຈົ້າ ເຫຼົ່ານັ້ນມີຄວາມສ່ຽງສູງ ໃນການຊົດໃຊ້ເງິນຄືນໃຫ້ທາງກຸ່ມ. ດັ່ງນັ້ນ, ສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມສິນເຊື້ອ-ອອມຊັບຈະມີແຕ່ຄອບຄົວທີ່ມີຖານະປານກາງ. ສຳລັບຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະກູ້ຢືມເງິນ ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນຮີບດ່ວນພາຍໃນຄອບຄົວ ແຕ່ເນື່ອງຈາກຄວາມອາດສາມາດໃນການຊົດໃຊ້ເງິນຄືນຍັງຕ່ຳ ແລະ ເງິນ

ກູ້ທີ່ໄດ້ມານັ້ນບໍ່ໄດ້ໃຊ້ ເຂົ້າໃນການລົງທຶນທາງດ້ານການຜະລິດ ຈະມີກຳລັງຟຸ້ງແຕ່ເຮັດໃນໄລຍະທຳອິດເທົ່ານັ້ນ. ນອກຈາກນີ້, ການຂາດສິ່ງຄ່ຳປະກັນ (ໃບຕາດິນ, ຊັບສິນ ຕ່າງໆ) ກໍ່ເຮັດໃຫ້ຂາດຄວາມເຊື່ອພື້ນຈາກທາງຄະນະກຸ່ມ. ກົງກັນຂ້າມກັບຄອບຄົວທີ່ຮັ່ງມີ ພັດບໍ່ຕ້ອງການເຂົ້າເປັນສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມເນື່ອງຈາກພວກເຂົາຖືວ່າຈຳນວນເງິນກູ້ມີໜ້ອຍໂພດ ບໍ່ພຽງພໍກັບກິດຈະກຳທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ເງິນປັນຜົນກໍ່ຕ່ຳເຊັ່ນດຽວກັນ. ສຳລັບຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກ ທີ່ທ້ອນເງິນໃນກຸ່ມອອມຊັບມີວົງເງິນໜ້ອຍ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບວົງເງິນກູ້ໜ້ອຍເຊັ່ນດຽວກັນເຮັດໃຫ້ວົງເງິນກູ້ທີ່ໄດ້ມາບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະໄປປະຕິບັດກິດຈະກຳ ຕາມຈຸດປະສົງທີ່ວາງໄວ້. ຊຶ່ງກິດຈະກຳການອອມຊັບນັ້ນ ແມ່ນເປັນໄປຢ່າງຊັກຊ້າເນື່ອງຈາກຕົ້ນທຶນໜ້ອຍ ແຕ່ອັດຕາດອກເບ້ຍສູງຮັບໃຊ້ໃຫ້ແກ່ການການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ການລ້ຽງສັດໃຫຍ່ ຫຼື ການປູກພືດຍືນຕົ້ນເປັນການສ້າງຄວາມດຶງດູດໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນທີ່ມີຖານະຮັ່ງມີ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ອັດຕາດອກເບ້ຍຕ່ຳກໍ່ພາໃຫ້ຄວາມຕ້ອງການກູ້ຢືມຫຼາຍກວ່າການຕອບສະໜອງຂອງກອງທຶນ, ເປັນການກີດດ້ັນຄວາມຍືນຍົງຂອງກຸ່ມສິນເຊື້ອ ແລະ ອອມຊັບ. ການປ່ອຍສິນເຊື້ອແບບໝູນວຽນ ກໍ່ຈະເປັນການເພີ່ມຄວາມສ່ຽງໃນການໃຊ້ອຳນາດປ່ອຍເງິນກູ້ ຂອງສາຍຍາດພີ່ນ້ອງ. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຄອບຄົວ ທີ່ທຸກຍາກທີ່ຄາດວ່າຈະມີບັນຫາທີ່ໜັກໜ່ວງໃນການສົ່ງເງິນກູ້, ມັນກໍ່ຄ້າຍຄືກັບວ່າທຶນການຊ່ວຍເຫຼືອຈະມີຜົນກະທົບຫຼາຍກວ່າເງິນກູ້ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທ່າໆໄກສອກຫຼີກໂດຍສະເພາະທາງພາກເໜືອຂອງລາວໃນເຂດທີ່ມີການຄຸ້ມຄອງ ລະບົບການເງິນຕ່ຳ ແລະ ການລົງຕິດຕາມກວດກາ ທີ່ເປັນການສັ່ນ

ເປືອງງົບປະມານ (World Bank, 2008). ດັ່ງນັ້ນ, ທາງເລືອກການເງິນຈຸລະພາກ ຄວນຈັດສັນໃຫ້ດຸ່ນດ່ຽງກັນລະຫວ່າງ ຄອບຄົວທີ່ມີລາຍຮັບຕ່ຳ, ປານກາງ ແລະ ຫຼາຍ. ການຊ່ວຍເຫຼືອລ້າຄວນຈະມີການບໍລິຫານ ໃນເຂດທາງໄກສອກຫຼີກ, ໃນຂະນະທີ່ການດຳເນີນງານລະບົບສິນເຊື່ອເອກກະຊົນທີ່ມີອັດຕາດອກເບ້ຍສູງ ທີ່ສາມາດປະສົບຜົນສຳເລັດຢູ່ໃນເຂດຊານເມືອງ (ສະຫະກອນສິນເຊື່ອເພື່ອສິ່ງເສີມທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ CCSP, ທະນາຄານສະຫະກອນນາຊາຍທອງ). ສຳລັບສອງລະບົບດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ມີຫຼາຍຮູບແບບການຈັດການພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນອີງຕາມສະພາບຄວາມເປັນຈິງພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີການຕໍ່ລອງເຈລະຈາກັບຊຸມຊົນພາຍໃນບ້ານ.

6.3 ປັດຈຸບັນ, ໃນຊຸມຊົນຂອງບ້ານຍັງມີການລະດົມທຶນເພື່ອສ້າງກອງທຶນຢູ່ບໍ່ ?

ເປັນທີ່ກະຈ່າງແຈ້ງແລ້ວວ່າ ການກຳເນີດເກີດຂຶ້ນຂອງກຸ່ມ ທີ່ລິເລີ່ມຈາກປັດໄຈພາຍໃນຕົວມັນເອງນັ້ນ (ຈາກຄວາມຕ້ອງການຂອງສະມາຊິກ) ແມ່ນມີໂອກາດດີທີ່ຈະຢູ່ລອດຫຼາຍກວ່າກຸ່ມທີ່ໄປກຳນົດໃຫ້ເກີດຂຶ້ນຈາກປັດໄຈພາຍນອກ (ທີ່ໄດ້ຮັບການບັນຊາຈາກທາງໂຄງການ). ຊຶ່ງເປັນສິ່ງສຳຄັນເຊັ່ນດຽວກັນທີ່ຈະຕີລາຄາ ແລະ ເອີ້ນວ່າອັນໃດແມ່ນ“ຊຸມຊົນພາຍໃນບ້ານ”ທີ່ສາມາດສະໜັບສະໜູນການລວມຕົວຂອງກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ແລະ ເພື່ອກ້າວໄປເຖິງສະຫະກອນໃນອານາຄົດ (Olson, 1973). ໃນປີ 2006 ໄດ້ມີການອະທິບາຍແນວຄວາມຄິດຂອງຊຸມຊົນ ພາຍໃນບ້ານທີ່ບໍ່ແມ່ນເປັນສະຖາບັນຄົງທີ່ແຕ່ເປັນຂະບວນການຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. “ໂຄງຮ່າງສ້າງຕັ້ງບ້ານ” ທີ່ໄດ້ກຳນົດຮູບຮ່າງລັກສະນະຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ການກຳນົດຄວາມອາດ

ສາມາດເພື່ອກ້າວໄປເຖິງການດຳເນີນງານຂອງສະຫະກອນ.

ອີງການຈັດຕັ້ງຂອງຊາວກະສິກອນ ໄດ້ຖືກຮຽກຮ້ອງຂຶ້ນມາ ເພື່ອປັບປຸງລະບົບການຜະລິດກະສິກຳຂອງຊຸມຊົນໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ. ນອກຈາກນີ້, ຄວາມສາມັກຄີພາຍໃນກຸ່ມກໍໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສາມັກຄີ ຂອງສະມາຊິກທັງໝົດພາຍໃນກຸ່ມ, ຄວາມໝຽວແໜ້ນຂອງກຸ່ມທີ່ສ້າງຂຶ້ນຈາກການພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນຢ່າງເປັນປົກກະຕິລະຫວ່າງສະມາຊິກ. ປະຫວັດຄວາມເປັນມາໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາເປັນກິດລະບຽບ, ບັນທັດຖານໃນທາງກວ້າງຂອງສັງຄົມ ແລະ ການລົງໂທດເພື່ອດັດສົມການປະພຶດກາຍເປັນທຶນ ຫຼື ຊັບສິນທີ່ສຳຄັນຂອງສັງຄົມ. ຄວາມບໍ່ເປັນລະບຽບໃນບ້ານທາງດ້ານຊັບສິນ/ທຶນຮອນ ທີ່ສາມາດສັງເກດເຫັນໄດ້ໃນບ້ານທີ່ມີການຕັ້ງຖິ່ນຖານບ້ານເຮືອນໃໝ່ ຫຼື ບ້ານປະສົມທີ່ມີການຍົກຍ້າຍ ຄົວເຮືອນມາຢູ່ໃໝ່ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ຜົນສຸດທ້າຍ, ໂອກາດທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດຂອງກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ແລະ ຮູບແບບພື້ນຖານກິດຈະກຳ ພາຍໃນຊຸມຊົນແມ່ນຍັງຕ່ຳຢູ່ໃນບ້ານທີ່ມີການຕັ້ງຖິ່ນຖານບ້ານເຮືອນໃໝ່ (ນະໂຍບາຍລວມຈາກກໍລະນີສຶກສາຢູ່ເມືອງຊຳເໜືອ).

ທ່ານ Connell (2005) ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຂໍ້ຄົງຄ້າງອື່ນໆ ຕໍ່ກັບການພັດທະນາວິສະຫະກິດກະສິກຳ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດທາງໄກສອກຫຼີກ ໂດຍໄດ້ຜັນຂະຫຍາຍຍຸດທະສາດພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ນຳໃຊ້ວັດຖຸດິບນຳເຂົ້າໜ້ອຍກໍຈະເຮັດໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນກຳໄລ ແລະ ມີມູນຄ່າການຜະລິດຕ່ຳ. ແຕ່ສຳລັບບ້ານທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກຈາກຊຸມຊົນ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງເພິ່ງພາອາໄສຊຶ່ງ

ກັນ ແລະ ກັນເປັນຕົ້ນແມ່ນການແລກປ່ຽນຜົນຜະລິດສ່ວນເກີນນໍາກັນ ເພື່ອພໍລິໂພກພາຍໃນຄອບຄົວພາຍຫຼັງສໍາເລັດ ການເກັບກ່ຽວແທນທີ່ຈະເປັນການຄ້າຂາຍໃຫ້ກັນ. ການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ການຜະລິດຮູບແບບວິສະຫະກິດ ແມ່ນພົວພັນເຖິງການປ່ຽນແປງຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບ: (i) ການເຮັດກະເສດສຸມທີ່ມີຄວາມຈໍາເປັນໃນການເພີ່ມຜົນຜະລິດໃຫ້ສູງຂຶ້ນ ແລະ ນໍາໃຊ້ພື້ນທີ່ໃຫ້ເກີດປະສິດທິພາບ, (ii) ຜົນຜະລິດທີ່ໄດ້ຮັບພາຍຫຼັງເກັບກ່ຽວ ແມ່ນຂາຍເພື່ອເປັນການເພີ່ມລາຍຮັບ ໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວແທນທີ່ຈະເປັນການແລກປ່ຽນກັນລ້າງພາຍໃນຊຸມຊົນ. ດັ່ງນັ້ນ, ການສ້າງຄວາມສາມັກຄີພາຍໃນ ແລະ ການເຊື່ອມສານກັນທາງດ້ານປະເພນີແມ່ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ພັດທະນາ ຫຼື ທົບທວນຄືນເຖິງຮູບແບບໃໝ່ຂອງ “ໂຄງສ້າງພື້ນຖານຂອງຊຸມຊົນ”. ຕົວຢ່າງໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ສາມາດສ້າງຊຸມຊົນໄດ້ຄືດັ່ງທີ່ກ່າວມານັ້ນ ບໍ່ຖ້າຫາກໂຄງການສາມາດຂຸດຄົ້ນທາແຮງບິມຊ້ອນຂອງທຶນຮອນ/ຊັບສິນທາງສັງຄົມ, ເລີ່ມສ້າງຈາກກຸ່ມຄົນຈໍານວນໜ້ອຍທີ່ດໍາເນີນທຸລະກິດສ່ວນຕົວ (ໂຄງການ VECO-ບໍ່ແກ້ວ) ຫຼື ເປັນການຜູກມັດກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທາງດ້ານຕ່ອງໂສ້ການຕະຫຼາດໃນລະດັບກຸ່ມບ້ານ. ຈາກບົດຮຽນໃນການດໍາເນີນງານຂອງບັນດາໂຄງການຕ່າງໆທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃນຊຸມຊົນຕັ້ງແຕ່ອາດິດຈົນເຖິງປັດຈຸບັນ ແມ່ນມີຄວາມເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວຂອງຊຸມຊົນດ້ວຍການນໍາພາທີ່ເຂັ້ມແຂງຂອງຄະນະກໍາມະການ ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມຄຸ້ມຄອງກິດຈະກຳການດໍາເນີນງານ ຂອງກຸ່ມທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ສາມາດຮັບປະກັນການລິເລີ່ມການສ້າງຕັ້ງສະຫະກອນທີ່ເກີດຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ອໍານາດການປົກຄອງຄວນຈະໃຫ້ບູລິມະສິດໃນໄລຍະລິເລີ່ມຜັນຂະຫຍາຍຕົວແບບໃຫ້ປະສິດທິຜົນສໍາເລັດເພື່ອເປັນການສາທິດລົງສູ່ຊຸມຊົນ.

6.4 ການຊື່ນນໍາພາໂດຍການປະສານສົມທົບຈາກສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ

ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນຢ່າງກວ້າງຂວາງແລ້ວວ່າ ກຸ່ມຊາວກະສິກອນທີ່ປະສິດທິຜົນສໍາເລັດແມ່ນເປັນກຸ່ມທີ່ມີພອນສະຫວັນ ແລະ ຄຸນນະສົມບັດທີ່ພຽບພ້ອມຂອງຜູ້ນໍາກຸ່ມ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຫົວໜ້າກຸ່ມ ແລະ ຜູ້ຊີ້ນໍາໃນຄະນະກໍາມະການທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ, ມີຄວາມເຄົາລົບ, ມີຄວາມໂປ່ງໃສ ໃນໜ້າທີ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ສິ່ງເສີມສາຍງານທີ່ສາມາດປະກອບສ່ວນໃຫ້ກຸ່ມມີຄວາມຍືນຍົງໄປໃນທາງດ້ານບວກ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຕົກຢູ່ໃນສະພາບທີ່ເປັນອຸປະສັກຈາກສັງຄົມ ແລະ ການເມືອງທີ່ອາດຈະເປັນຂໍ້ຈໍາກັດ ໃນການສະໜັບສະໜູນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ຜູ້ນໍາຊຸມຊົນກໍຕາມ. ແຕ່ຜູ້ນໍາຈະຄ່ອຍໆຊຶມຊັບວັດທະນະທໍາ, ຈິດວິນຍານຕໍ່ກັບກຸ່ມທີ່ເປັນລະບົບຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການອະທິບາຍສະຖານະການ ໃນທີ່ນີ້ສາມາດຮູ້ສຶກ ແລະ ເຂົ້າໃຈໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ ພາຍຫຼັງການສົນທະນາກັບສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມ. ທຶນ/ຊັບສິນກໍເຊັ່ນດຽວກັນກັບທຶນ/ຊັບສິນທາງສັງຄົມທີ່ບໍ່ສາມາດກຳນົດໄດ້ດ້ວຍດຳລັດໃດໆ ແຕ່ຜູ້ນໍາກຸ່ມສາມາດຖືກຄົ້ນພົບໄດ້, ຖືກຮັບຮູ້ ແລະ ຖືກອົບຮົມໄດ້.

ຫົວໜ້າກຸ່ມເປັນຜູ້ທີ່ສໍາຄັນ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນເນື່ອງຈາກ: (i) ຫົວໜ້າກຸ່ມມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບເຊື່ອມໂຍງສະມາຊິກໄປພ້ອມກັບການພັດທະນາສາຍພົວພັນກັບທຸກພາກສ່ວນ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ (ການປະສານສົມທົບ ທາງສາຍຂວາງ), ແລະ (ii) ຫົວໜ້າກຸ່ມເປັນຜູ້ເປີດປະຕູ ໃຫ້ກຸ່ມອອກສູ່ໂລກພາຍນອກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ການເຈລະຈາຕໍ່ລອງກັນທາງດ້ານສັນຍາກັບພໍ່ຄ້າ, ການເຂົ້າເຖິງສິນເຊື່ອຈາກທາງທະນາຄານ (ການປະສານສົມທົບກັບ

ທາງສາຍຕັ້ງ). ມີຫຼາຍກໍລະນີທີ່ທາງສະມາຊິກພາຍ ໃນກຸ່ມເປັນສະມາຊິກພາຍໃນຄະນະປົກຄອງ ບ້ານຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ການດຳເນີນງານ ຊ້ອນກັນລະ ຫວ່າງໂຄງຮ່າງການບໍລິຫານປົກຄອງຂອງບ້ານ ກັບໂຄງຮ່າງການຈັດການຄຸ້ມຄອງກຸ່ມ. ຊຶ່ງສະພາບ ການດັ່ງກ່າວນີ້ມີທ່າແຮງທີ່ສາມາດສະໜັບສະ ໜູນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການ ປະສານສົມທົບທີ່ດີລະຫວ່າງການປົກຄອງທາງ ສາຍຕັ້ງຂອງກຸ່ມກັບພາກສ່ວນບໍລິຫານ ແລະ ຜູ້ ທີ່ມີອິດທິພົນໃນການຕັດສິນໃຈ. ນອກຈາກນີ້, ຜູ້ ນຳກຸ່ມສາມາດດັດປັບ, ອອກກົດບັງຄັບ ແລະ ລົງ ໂທດຕໍ່ສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມຜູ້ທີ່ມີຄວາມປະພຶດ ບໍ່ດີໃນກຸ່ມອັນຈະເປັນການນຳທາງໄປສູ່ການດຳ ເນີນງານຂອງກຸ່ມບໍ່ປະສິບຜົນສຳເລັດ.

ມີຫຼາຍກໍລະນີການດຳເນີນທຸລະກິດຂະ ໜາດນ້ອຍຂອງບໍລິສັດ ຫຼື ພໍ່ຄ້າຈຳນວນໜຶ່ງຢູ່ໃນ ສປປລາວ ທີ່ມີການສະໜອງປັດໄຈຂາເຂົ້າຫຼາຍ ຢ່າງໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ນັ້ນເຫັນວ່າບໍ່ໄດ້ປະ ສິບຜົນສຳເລັດເທົ່າທີ່ຄວນ ເນື່ອງຈາກວ່າພາຍຫຼັງ ຊາວກະສິກອນສາມາດ ເກັບກຽວຜົນຜະລິດໄດ້ ເຂົາເຈົ້າເຫຼົ່ານັ້ນ ພັດຂາຍຜົນຜະລິດໃຫ້ແກ່ພໍ່ຄ້າ ຜູ້ທີ່ໃຫ້ລາຄາສູງກວ່າທາງບໍລິສັດທີ່ມາລົງທຶນໃຫ້. ດັ່ງນັ້ນ, ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດ ແລະ ພໍ່ຄ້າທີ່ມາລົງທຶນ ໃຫ້ຊາວກະສິກອນໃນເບື້ອງຕົ້ນ ບໍ່ມີເຄື່ອງມືທາງ ດ້ານກິດໝາຍທີ່ຈະສາມາດຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ດຳເນີນ ສັນຍາທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້. ຫາກເປັນຄືແນວນັ້ນເມື່ອປາ ສະຈາກຄວາມໄວ້ວາງໃຈຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນກັບຜູ້ນຳ ກຸ່ມແລ້ວເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຢຸດເຊົາສະໜອງການ ບໍລິການທາງດ້ານການຕະຫຼາດ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ມີ ບົດລາຍງານຫຼາຍບົດທີ່ກ່າວວ່າ ພໍ່ຄ້າພາຍໃນຊຸມ ຊົນເປັນຜູ້ສະໜອງວັດຖຸດິບ, ມີຄວາມເຄົາລົບໃນສັນ ຍາ ແລະ ຖືກຖືວ່າເປັນຊັບສິນຂອງຊາວບ້ານ. ການ

ສ້າງຄວາມດຸ່ນດ່ຽງທາງດ້ານອຳນາດພາຍໃນ ກຸ່ມແມ່ນເປັນຊັບສິນອັນໜຶ່ງທີ່ຂາດບໍ່ໄດ້ເພື່ອ ເປັນການຫຼີກລ້ຽງສະພາບການສ້າງອຳນາດກຸ່ມ ກ້ອນຊຶ່ງຄົນດຽວເປັນຜູ້ຕັດສິນວ່າຜູ້ໃດເປັນຜູ້ມີ ສ່ວນໃນກຸ່ມ ຫຼື ບໍ່ມີສ່ວນໃນກຸ່ມ, ຜູ້ໃດມີສິດໄດ້ຮັບ ຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ຄວນຖືກໂທດ.

6.5 ຂະບວນການຮຽນຮູ້ຄຸ້ມຄອງຄວາມເຄັ່ງ ຕຶງໃນການກົດກັນກັບການເປີດປະຕູສູ່ໂລກ ພາຍນອກ

ການຫັນປ່ຽນຈາກກຸ່ມຊາວກະສິກອນໄປ ເປັນສະຫະກອນການຜະລິດທີ່ເປັນສະມາຄົມ ເພື່ອເພີ່ມລາຍຮັບ ຊຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມພະຍາ ຍາມບຳລຸງຮັກສາຄວາມເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວພາຍ ໃນກຸ່ມໃນຂະນະທີ່ກຸ່ມ ກຳລັງເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍ ຕົວ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ການລວມຕົວກັນເຂົ້າເປັນສະ ມາຊິກໃໝ່ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳໃໝ່. ໂຄງຮ່າງການປົກຄອງແບບບໍ່ເປັນທາງການໄດ້ມີ ການປັບຕົວທີ່ດີ ໃນການຮ່ວມກຸ່ມຂະໜາດນ້ອຍ ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າຮູ້ຈັກກັນ ເປັນຢ່າງດີມາກ່ອນ ແລະ ມີ ຄວາມໄວ້ວາງໃຈຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນໃນທຸກໆການ ດຳເນີນງານແຕ່ອາດຈະບໍ່ເໝາະສົມ ທີ່ຈະເປັນ ການຜູກມັດ ໃນການດຳເນີນກິດຈະກຳທາງດ້ານ ທຸລະກິດການຜະລິດທີ່ໃຫຍ່ກວ່າ. ບັນຫາທີ່ເກີດ ຂຶ້ນເລື້ອຍໆແມ່ນເກີດ ຈາກການປ່ຽນແປງສັດສ່ວນ ການດຳເນີນງານ ທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳໄປສູ່ການປ່ຽນແປງ ໃນລະບົບການປົກຄອງ. ຕາມທຳມະດາແລ້ວ, ວິທີການຄຸ້ມຄອງພື້ນຖານພາຍໃນບ້ານເປັນວິທີ ການທີ່ບໍ່ຄ່ອຍມີປະສິດທິພາບ ໃນເວລາປະຕິບັດ ງານກັບບັນດາບໍລິສັດໃຫຍ່ໆທີ່ມີຄວາມຫວັງຕ້ອງ ການຈຳນວນຜະລິດຕະພັນ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ມີມາດຕະຖານສູງ. ຊຶ່ງນາຍບ້ານເປັນຜູ້ທີ່ຫຍຸ້ງນຳ

ວຽກຫຼາຍໆຢ່າງ ໃນການຄຸ້ມຄອງກິດຈະກຳການດຳເນີນງານສະຫະກອນຊຶ່ງເປັນວຽກທີ່ຖືກມອບໝາຍໃຫ້ຮັບຜິດຊອບແຕ່ໄລຍະຂອງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຊາວກະສິກອນ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ສະມາຊິກພາຍໃນຊຸມຊົນ ມີຄວາມເຄົາລົບນັບຖືທົ່ວທຳກຸ່ມ (ຍ້ອນເປັນຄົນຊື່ສັດ, ເອົາຈິງເອົາຈັງ, ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ອື່ນໆ). ໃນຂະນະດຽວກັນນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າກໍມີການປັບຕົວໃຫ້ເຂົ້າກັບໜ້າທີ່ວຽກງານ ບໍລິຫານໄດ້ດີ ແລ້ວພວກເຂົາເຈົ້າເຫຼົ່ານີ້ຕ້ອງເປັນຜູ້ທີ່ບໍ່ມີຫົວຄິດທາງດ້ານທຸລະກິດ ແລະ ອາດຈະບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການເຊື່ອມໂຍງຊຸມຊົນຊຶ່ງພວກຕົນຮູ້ດີເຂົ້າກັບຊຸມຊົນບ້ານອື່ນໆ (ການປະສານງານຕາມສາຍຂວາງ) ກັບກຸ່ມພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ການປະສານງານຕາມສາຍຕັ້ງ). ການຂ້າມຜ່ານລະບົບການປົກຄອງໜຶ່ງ ໄປສູ່ລະບົບອື່ນມັນພົວພັນເຖິງຂະບວນການຮຽນຮູ້ແບບລວມໝູ່ທີ່ຜູກພັນກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ມີມາແຕ່ໄລຍະທຳອິດຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານ, ຕົວຢ່າງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານພາຍໃນກຸ່ມຊາວກະສິກອນ. ດັ່ງຕົວຢ່າງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນຈາກໄລຍະການຂ້າມຜ່ານການສ້າງກຸ່ມທີ່ໃຫຍ່ໄປຫາການສ້າງເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ເປັນລະບົບສົມບູນແບບ. ການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວນີ້, ເນື່ອງຈາກວ່າສະຫະກອນທີ່ທັນສະໄໝແມ່ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທັກສະໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງບຸກຄະລາກອນ, ຊຶ່ງຄຸນສົມບັດດັ່ງກ່າວນີ້ໃນເມື່ອກອນແມ່ນບໍ່ທັນມີ ຫຼື ຖືກຕີລາຄາຕໍ່ເກີນໄປ. ການສ້າງປະສົບການ ຈາກອົງການທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຢູ່ເຊັ່ນ: ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ (ຜູ້ຍິງສ່ວນໃຫຍ່ເປັນຜູ້ລິເລີ່ມການດຳເນີນງານການເງິນຈຸລະພາກ) ຫຼືບັນດາໂຄງການກ່ຽວກັບການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ (ຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊົນເຜົ່າ ແມ່ນເປົ້າໝາຍທີ່ດີ)

ເປັນໜຶ່ງທິນທາງທີ່ຈະສາມາດ ດຳເນີນງານໄປໄດ້ດີ. ການສະໜັບສະໜູນຄົນລຸ້ນໃໝ່ ຂອງຜູ້ປະກອບການເອກກະຊົນທີ່ເປັນເອກກະລາດ, ໂດຍຜ່ານການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ແມ່ນຖືກຮັບຮູ້ວ່າມີຜົນດີຕໍ່ການປົກຄອງໃນການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວ. ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນການຂະຫຍາຍຄວາມອາດສາມາດຂອງປະຊາຊົນໃນການສະເໜີທາງເລືອກ ແລະ ຕັດສິນໃຈປະຕິບັດງານທີ່ອາດເປັນຜົນດີ ໃຫ້ແກ່ກຸ່ມທີ່ເຂົາເຈົ້າຢູ່ນັ້ນ. ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ຊຸມຊົນໂດຍການເຊື່ອມໂຍງວິສະຫະກິດກະສິກຳ ແລະ ສະຫະກອນທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ການປົກຄອງ ໃນແຕ່ລະດັບການຈັດຕັ້ງມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ (ລະດັບບ້ານ, ກຸ່ມບ້ານ, ເມືອງ ແລະ ແຂວງ). ຫຼັກຖານການຂະຫຍາຍຕົວທີ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນ ຂອງການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງເພີ່ມປະສິດທິຜົນໃນການພັດທະນາ (World Bank, 2008). ເຖິງແມ່ນວ່າບໍ່ມີພຽງຮູບແບບດຽວໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ປະສົບການຈາກຫຼາຍໆ ໂຄງການທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນທຸກຍາກ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງການປົກຄອງ, ພາກສ່ວນເອກກະຊົນ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນໃນອົງການຈັດຕັ້ງ ໃນການລະດົມທຶນຮອນ ແລະ ອອກສຽງ. ທັງໝົດນັ້ນແມ່ນເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ.

ດັ່ງຂະບວນການຮຽນຮູ້ລວມໝູ່ສາມາດນຳຮູບແບບມາໝູນໃຊ້ເປັນວິທີການໄດ້. ຊຶ່ງກ່ອນອື່ນໝົດແມ່ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເປີດໃຈຮັບການຮຽນຮູ້ຈາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ. ອັນດັບທີ່ສອງແມ່ນກົນໄກ

ການປະສານງານທີ່ຄວນຈະມີການປະເມີນຜົນຄືນ ແລະ ຄວາມສາມາດຈາກປະສົບການຢູ່ພາກສະໜາມໃນ ສປປລາວ ແລະ ກິດຈະກຳການດຳເນີນງານທີ່ດີທີ່ສຸດໃນລະດັບສາກົນ. ອັນດັບທີສາມໄດ້ແກ່ບັນດາສະຖາບັນຕ່າງໆ ດັ່ງເຊັ່ນ: “ສູນຊັບພະຍາກອນສະຫະກອນ” (ພາຍໃຕ້ອົງກອນຄຸ້ມຄອງໃດໜຶ່ງເຊັ່ນ: ສະພາອຸດສະຫະກຳ ແລະ ການຄ້າແຫ່ງຊາດ) ທີ່ສາມາດຈັດຕັ້ງໃນຮູບແບບລວມສູນຄວາມຮູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອການສະໜັບສະໜູນການດຳເນີນກິດຈະກຳ ແລະ ການແລກປ່ຽນບົດຮຽນ.

7. ສະຫຼຸບລວມ

ສະຫະກອນແບບໃໝ່ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນເປັນໄປຄືແນວໃດ? ທີ່ອາດຈະຂຶ້ນກັບຂະບວນການຮຽນຮູ້ຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງນຳກັນ. ສະຫະກອນບໍ່ແມ່ນສະຖາບັນທີ່ຢູ່ກັບທີ່ທີ່ບໍ່ມີການເໜັງຕີງແຕ່ເປັນສະຖາບັນ ທີ່ມີການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງທັງພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ການພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນລະຫວ່າງສະມາຊິກກັບພາກສ່ວນອື່ນ ຢູ່ພາຍນອກຜືນຂອງຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງນີ້ເປັນໄປຢ່າງບໍ່ສາມາດ ຄາດຄະເນໄດ້ຊຶ່ງຕ້ອງຂຶ້ນກັບບັນດາປັດໄຈອື່ນໆ, ຂຶ້ນກັບຜູ້ນຳພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ, ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ, ການລິເລີ່ມ ແລະ ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຂອງກຸ່ມ. ຂະບວນການຮຽນຮູ້ແບບລວມໝູ່ທີ່ມີການປັບຕົວສູງຜືນແປໄປໃນທາງການກຳເນີດສະຫະກອນທີ່ສາມາດໄດ້ຮັບບົດຮຽນ ຈາກປະສົບການທີ່ຜ່ານມາໂດຍຫຼີກລ້ຽງບົດຮຽນທີ່ຜິດພາດໃນອາດິດບິນພື້ນຖານຜົນສຳເລັດ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ດີທີ່ສຸດຈາກ

ສາກົນ. ແທນທີ່ຈະເປັນການອອກແບບ ແລະ ວາງແຜນນຳໃຊ້ຮູບແບບສະຫະກອນທີ່ຕາຍຕົວໃນອະນາຄົດ, ມັນຈະເປັນເລື່ອງຄຸ້ມຄ່າ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນໃນການລົງທຶນ (i) ເພື່ອສະໜອງກອບນະໂຍບາຍທີ່ມີລັກສະນະສະໜັບສະໜູນສິ່ງແວດລ້ອມໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ, (ii) ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການນຳໃຊ້ກົນໄກການດຳເນີນງານຂອງສະມາຄົມໃນໄລຍະຍາວ ແລະ (iii) ເພື່ອຄຸ້ມຄອງຕິດຕາມ ແລະ ສະສົມປະສົບປະການເຂົ້າສູ່ສະຫະກອນ.

8. ປັດໄຈສຳຄັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການສ້າງນະໂຍບາຍ

1. ໃນໄລຍະແຫ່ງການຂ້າມຜ່ານຈາກການຜະລິດແບບກຸ່ມຕົນເອງທັນໄປສູ່ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ການຈັດຕັ້ງສະຫະກອນການຜະລິດຮູບແບບໃໝ່ແມ່ນຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈຳເປັນທີ່ສາມາດສະໜັບສະໜູນຊຸມຊົນຊົນນະບົດໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແບບລວມໝູ່ ຫຼື ເປັນການເອົາກຸ່ມຊາວກະສິກອນເຂົ້າສູ່ການປຸງແຕ່ງລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດຜະລິດຕະພັນກະສິກຳຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ຂະບວນການສ້າງຕັ້ງສະຫະກອນຕ້ອງກວມເອົາທຸກຊັ້ນຄົນ ພາຍໃນສັງຄົມແທນທີ່ຈະມີສະເພາະພຽງແຕ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ປະຊາຊົນຊາວຊົນນະບົດທີ່ເຮັດທຸລະກິດລວມໝູ່ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດເທົ່ານັ້ນ.
2. ຂະບວນການຂອງການດຳເນີນງານສະຫະກອນໃນໄລຍະຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາໄດ້ປະເຊີນກັບອຸປະສັກຫຼາຍຢ່າງ ເນື່ອງຈາກຍັງບໍ່ທັນມີກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍໃດທີ່ຮອງຮັບ ຊຶ່ງອາດຈະຕີ

ຄວາມໝາຍວ່າ ຍັງຂາດການຕັດສິນໃຈທາງດ້ານນະໂຍບາຍ. ຈົນມາເຖິງໃນໄລຍະຫຼັງຜ່ານມານີ້, ລັດຖະບານຈຶ່ງໄດ້ພະຍາຍາມຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພິຈາລະນາສ້າງຮ່າງດຳລັດສະຫະກອນຂຶ້ນ ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ. ດຳລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບສະຫະກອນການຜະລິດ ແລະ ສະມາຄົມຊາວກະສິກອນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຢ່າງຍິ່ງ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານປະຈຸບັນແຕ່ເງື່ອນໄຂ ທີ່ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ການສ້າງຕັ້ງສະຫະກອນໃນ ສປປລາວ ແມ່ນຍັງບໍ່ພຽງພໍເທົ່າທີ່ຄວນ. ນອກຈາກນີ້, ນິຕິກຳກ່ຽວກັບສະຫະກອນຄວນຈະກວມເອົາປະເດັນທາງສັງຄົມຢ່າງກວ້າງຂວາງນອກເໜືອໄປກວ່າການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ການຕະຫຼາດ ໂດຍໃຫ້ບູລິມະສິດໃນການດຳເນີນທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ໃຫ້ຊຸມຊົນຊືນຊົນນະບົດໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສະແດງຄຳຄິດຄຳເຫັນຫຼາຍຂຶ້ນ.

3. ຂັ້ນເທິງບໍ່ສາມາດກຳນົດປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງສະຫະກອນໄດ້ ເນື່ອງຈາກເປັນບັນຫາ ຂອງການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຂອງທາງດ້ານສະຖາບັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ເຊັ່ນການສ້າງລະບຽບກົດໝາຍ) ຊຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ເວລາຕໍ່ຂະບວນການປັບຕົວທີ່ກ່ຽວພັນເຖິງການສ້າງກຳລັງໃຫ້ມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນພ້ອມທັງມີການປັບຕົວ ຕໍ່ຂະບວນການຮຽນຮູ້ແບບລວມໝູ່. ເນື່ອງຈາກຂະບວນການສະໜັບສະໜູນ ແມ່ນຈະຕ້ອງເລີ່ມຕົ້ນຈາກຂັ້ນລຸ່ມທາງຂັ້ນເທິງທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການຝຶກອົບຮົມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ຝຶກແອບໃຫ້ຜູ້ນຳພາຍໃນຊຸມຊົນ ມີຄວາມຄ່ອງແຄ້ວໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານ ແລະ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປະກອບສ່ວນຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັ່ງຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຫຼາຍລະດັບ.

4. ມີສາມດ້ານຂອງບັນຫາ ທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການກຳເນີດເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຄົງຕົວຂອງສະຫະກອນໃນນັ້ນຈະຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ບູລິມະສິດໃນການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການສ້າງສະຖາບັນຄືດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ການຈັດການຄຸ້ມຄອງຄວາມເໝາະສົມຂອງວຽກງານອອມຊັບ/ສິນເຊື້ອໂດຍທົ່ວໄປ ແລ້ວແມ່ນພົວພັນເຖິງ ວຽກງານການເງິນດ້ານຊັບສິນ. ດັ່ງນັ້ນ, ການເຂົ້າເຖິງສິນເຊື້ອ ແລະ ການລະດົມທຶນແມ່ນປັດໄຈສຳຄັນ ໃນການພັດທະນາການດຳເນີນທຸລະກິດ ໃນລະດັບໃດກໍຕາມ, ຊຶ່ງເປັນສິ່ງຈູງໃຈໃນເບື້ອງຕົ້ນ ເຮັດໃຫ້ຄົນເຂົ້າມາເຕົ້າໂຮມກັນແທນທີ່ຈະເປັນການພັດທະນາດ້ວຍຄວາມພະຍາຍາມສ່ວນຕົວຂອງບຸກຄົນ. ຖ້າຫາກບໍ່ມີການອອມຊັບສິນເຊື້ອ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຖືກຄຸ້ມຄອງຢ່າງເຂັ້ມງວດຈະເຮັດໃຫ້ກຸ່ມນັ້ນໆລົ້ມລະລາຍໄປ.

ຄວາມໜຽວແໜ້ນຂອງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມແບບລວມໝູ່ແມ່ນຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ການນຳຂອງກຸ່ມມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ, ຍຸດຕິທຳ ແລະ ດຳເນີນງານຢ່າງເປັນລະບົບລະບຽບລວມທັງການກວດກາຈາກສັງຄົມພາຍນອກພ້ອມດ້ວຍການລົງໂທດອື່ນໆ ຕໍ່ສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມ. ການພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນລະຫວ່າງສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມບໍ່ຄວນຖືວ່າເປັນພຶດຕິກຳຄົງທີ່, ຄວນຈະມີການຜັນແປປ່ຽນແປງເປັນປະຈຳ ເພື່ອເປັນການປັບປຸງກຸ່ມ ແລະ ປັບຕົວໃຫ້ເຂົ້າກັບກາລະໂອກາດອັນໃໝ່, ກັບເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍບັງເອີນ, ກັບການແຂ່ງຂັນທີ່ດູເດືອດ ແລະ ຕໍ່ການປ່ຽນແປງສະພາບແວດລ້ອມອອມຂ້າງອື່ນໆ.

ຂະບວນການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ຄວາມຄອງຕົວ ຂອງການຈັດຕັ້ງເປັນກຸ່ມ ແບບລວມໝູ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຄຸ້ມຄອງ ໂດຍການ ດຸ່ນດຽງລະຫວ່າງຄວາມກົມກຽວພາຍໃນ (ສະມາ ຊິກ, ຜູ້ນຳກຸ່ມ ແລະ ອື່ນໆ) ແລະ ການເປີດປະຕູ ສູ່ໂລກພາຍນອກ (ທີ່ມີການເຈລະຈາຕໍ່ລອງທາງ ດານສິນເຊື່ອ, ການຕະຫຼາດ ແລະ ອື່ນໆ). ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນຂອງການຄາດຄະເນລ່ວງໜ້າ ສຳລັບການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງກຸ່ມ (ອັນໄດ້ແກ່ ການຄຸ້ມຄອງສະມາຊິກທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ປະເພດຈາກມູມທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ) ແລະ ການວາງແຜນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງກຸ່ມ ຢ່າງລະມັດລະວັງເພື່ອເປັນການຫຼີກລ້ຽງການມອບ ໝາຍວຽກຫຼາຍເກີນຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມ ກົມກຽວກັນພາຍໃນກຸ່ມຕໍ່ການດຳເນີນທຸລະກິດ ໃໝ່ ຫຼື ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈຳນວນສະມາຊິກໃໝ່.

5. ໄດ້ມີຫຼາຍໆໂຄງການຕົວແບບ ແລະ ຈາກ ປະສົມການໃນການດຳເນີນງານຂອງກຸ່ມຊາວກະ ສິກອນໃນ ສປປລາວ ທີ່ເປັນພື້ນຖານອັນດີ ເພື່ອ ສະໜັບສະໜູນການກຳເນີດຂອງສະຫະກອນຈາກ ພາຍໃນຕົວມັນເອງ (ທີ່ບໍ່ແມ່ນຕົວແບບຈາກພາຍ ນອກທີ່ນຳມາປັບປຸງໃຫ້ເຂົ້າກັບຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ). ການສຶກສາຈາກປະສົບການ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຜ່ານ ມາທີ່ມີທັງບົດຮຽນທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ ແລະ ບົດ ຮຽນທີ່ປະເຊີນກັບບັນຫາຕ່າງໆນັ້ນເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ທີ່ສຸດເພື່ອເປັນການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ການ ສ້າງນະໂຍບາຍໃໝ່. ດັ່ງນັ້ນ, ກົນໄກຈຳນວນໜຶ່ງ ຈຳເປັນຕ້ອງພັດທະນາຂຶ້ນມາ ເພື່ອສະສົມຄວາມ ຮູ້ໄປພ້ອມໆກັບຂະບວນການກໍ່ສ້າງທາງດ້ານສະ ຖາບັນລວມທັງລະບົບການຕິດຕາມປະເມີນຜົນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.

ເອກກະສານອ້າງອີງ

Behrle S., ທະນາຄານບ້ານຢູ່ເຂດຊຸມຊົນ ພູດອຍ. ການປັບປຸງລະບົບການດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດ ພູດອຍໃນ ສປປ ລາວ, Vol.1.NAFRI-NAFES- NUOL, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ໜ້າ. 239-244.

Bergeret P., 2002. Paysans, Etat et Marches au Vietnam : Dix Ans de Coopera- tion dans le Bassin du Fleuve Rouge. Kartha- la, Paris.

Connell J.G., 2005. ການພັດທະນາວິ ສະຫະກິດກະສິກຳຂະໜາດນ້ອຍຢູ່ເຂດພູດອຍ (SADU) : ຖອດຖອນບົດຮຽນ. CIAT-NAFRI, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ໜ້າ 26.

ດາລາຈັນທະລາ ສ., 2004. ການເງິນຊົນ ນະບົດ ແລະ ການເງິນຈຸລະພາກ ໃນສປປລາວ, NERI, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ໜ້າ 71.

ດາລາຈັນທະລາ ສ., 2006. ການສ້າງຄວາມ ອາດສາມາດ ແລະ ສິ່ງທຳທາຍຂອງການເງິນຈຸ ລະພາກ: ທັດສະນີຍະພາບຂອງ ສປປ ລາວ. ການສະເໜີກອງປະຊຸມສຸດຍອດສິນເຊື່ອຈຸລະ ພາກໂລກ 2006 ຢູ່ Halifax, Nova Scotia, ປະເທດການາດາ. MCBR/NERI, ນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນ.

Datta D., 2007. Community-managed rice banks: lessons from Laos. Development in Practice 17 (3), 410-418.

EDC, 2002. Study on Generating Employment through Micro and Small Enterprise and Cooperative Development in Lao PDR. Enterprise Development Consultants Co. Ltd. (eds.), International Labour Office, Bangkok, 68 p.

Fichtl A., Scoizec A., 2005. Entrusting animals: A revolving livestock fund concept from Phongsaly. In: Improving Livelihoods in the Uplands of the Lao PDR, vol. 1. NAFRI – NAFES – NuoL, Vientiane, pp. 245-248.

Foppes J., Phommasane S., 2006. Local initiatives to link farmers to markets in upland Laos. Mountain Research and Development 26(3), 200-204.

Fullbrook D., 2007. Contract Farming in Lao PDR: Cases and Questions. LEAP, Vientiane, 59 p.

Guegan F., 2007. La Coopération Internationale et les ONG Françaises au Laos. Histoires et Stratégies d'Acteurs de 1986 à 2005. Comité de Coopération avec le Laos, Paris, Vientiane, 395 p.

High H., 2006. "Join together, work together, for the common good – solidarity": Village formation processes in the rural south of Laos. SOJOURN: Journal of Social Issues in Southeast Asia 21(1), 22-45.

Ledecq T., Vongkhamhao V., Grouwels S., 2006. Non-wood forest product community-based enterprise development: a way for livelihood improvement in Lao People's Democratic Republic. Forestry Policy and Institutions Working Paper No. 16, FAO, Rome, 49 p.

Machima P., Prakash D., 1987. Cooperatives for Development of the Rural Poor. Centre on Integrated Rural Development for Asia and the Pacific (CIRDAP), Dhaka, Bangladesh, 65 p.

Manivong K., Manivong V. and Phouyyavong K., 2005. Marketing Study, Samat-Saysana Zone, Sayabouly District. Poverty Alleviation in Remote Upland Areas Project, Care, Vientiane, 62 p.

Olson M., 1973. The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups. Harvard University Press, Cambridge, MA.

Phomvihane K., 1986. Turning Natural Economy to Commercialized Economy.

Rankin M.K., Russel I.W., 2006. Emerging structures of farmer cooperatives in Vietnam: case studies from the Mekong Delta. In: JP Batt (ed.) Proceedings of the First International Symposium on Improving the Performance of Supply Chains in the

Transitional Economies, Chiang Mai, Thailand, 19-23 July 2005. International society for Horticultural Science, Brugge, Belgium, pp. 365-372.

Ratanamalai A., 2002. Critical Study of Agricultural Cooperatives in Lao PDR. Institute of Trade Strategies, Bangkok, 170 p.

Sriboonchitta S., Wiboonpoongse A., 2008. Overview of Contract Farming in Thailand: Lessons Learned. ADB Institute Discussion Paper no 112, ADBI, Tokyo, 17 p.

Vientiane Times, 2001. Party Congress Special: Report to the Seventh Party Congress, 16-19 March 2001, 8(21), 10-12.

Von Pischke J.D., Rouse J.G., 2004. New Strategies for Mobilizing Capital in Agricultural Cooperatives. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome, 51 p.

World Bank, 2008. Community-Driven Approaches in Lao PDR. Moving Beyond Service Delivery. Human Development Sector Unit, East Asia and Pacific Region. The World Bank, Vientiane, 26p.

Za-Zenchi Study Team, 2008. Agricultural and Farmers' Organisations and Proposal to Establish Pilot Projects on Agricultural Cooperatives in Lao PDR. Report

of the Ja-Zenchi Study Team, 20 January – 1 February 2008. The Central Union of Agricultural Cooperatives of Japan, Tokyo, Japan, 46 p.

ຕາຕະລາງ 2. ລາຍຊື່ບັນດາໂຄງການທີ່ໄດ້ປຶກສາຫາລື ແລະ ທົບທວນເອກກະສານ ໂດຍຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານຮ່ວມກັບກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ແລະ ການພັດທະນາຊຸມຊົນ

ຊື່ໂຄງການ	ຈາກການສຳພາດ	ຈາກບົດລາຍງານ
ADB-NAFES- ໂຄງການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງ (ນ້ຳຖ້ຳ)/2003-2011	X	
ADB-UNODC- ໂຄງການຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ລົບລ້າງການປູກຝົນ, ແຂວງຫົວພັນ	X	
AFD-PDDP- ໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ຢູ່ແຂວງຜົ້ງສາລີ	X	
AFD-PCADR-PASS- ກຸ່ມຜູ້ຜະລິດສາລີ ຢູ່ທາງພາກໃຕ້ຂອງແຂວງໄຊຍະບູລີ		X
AFD-PCADR-PAB- ສະມາຄົມຜູ້ຜະລິດກາເຟ ຢູ່ບໍລິເວນ		X
CARE Laos- ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຢູ່ເຂດຊຸມນະບົດພູດອຍ (PARUA)		X
CCSP- ສະຫະກອນສິນເຊື້ອເພື່ອສົ່ງເສີມການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ- ຜະລິດຕະພັນຊາວກະສິກອນລາວ	X	
CIDSE Laos- ແຜນພັດທະນາຊຸມຊົນ	X	
DGRV- ມູນລະນິທິທະນາຄານ Raiffaisen ເຢຍລະມັນ - ແຜນງານສະຫະກອນພາກພື້ນ	X	
EC- ໂຄງການພັດທະນາຈຸລະພາກ ພາຍໃຕ້ຊຸມຊົນພື້ນຖານ (MDLC)		X
FAO-NAFES- ໂຄງການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ/2003-2008	X	
FAO-NAFRI- ໂຄງການພັດທະນາລະບົບການຕະຫຼາດເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ/2004-2006	X	
ໂຄງການເພື່ອນຊາວກະສິກອນ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທ່າ		X
GTZ-RDMA- ການພັດທະນາຊຸມນະບົດຢູ່ເຂດພູດອຍແບບມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ທາງພາກເໜືອຂອງລາວ		X
ໂຄງການ HEIFER-NAFRI-ໂຄງການລ້ຽງສັດ 2005-2008	X	

IFAD-NAFES- ໂຄງການພັດທະນາຜະລິດເປັນສິນຄ້າ/2001-2010	X	
IUCN-NAFRI- ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໃຫ້ຍືນຍົງ, ກໍລະນີສຶກສາແຂວງອຸດົມໄຊ		X
JICA-FORCOM- ໂຄງການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ພາຍໃນຊຸມຊົນ/2004-2009		X
MRC-NAFRI- ໂຄງການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ/2005-2006	X	
SDC-NAFRI/CIAT- ວິສະຫະກິດກະສິກຳຂະໜາດນ້ອຍຢູ່ເຂດພູດອຍພາກເໜືອຂອງລາວ ແລະ ຫວຽດ ນາມ (SADU)	X	
VECO- ກຸ່ມສົ່ງເສີມຊາວກະສິກອນໃນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ຢູ່ແຂວງບໍ່ແກ້ວ	X	
WB-FINNIDA-NAFES-SUFORD- ປ່າຊົມໃຊ້ ແລະ ການພັດທະນາຊົນນະບົດ/2003-2008	X	
WB-NAFES- ໂຄງການພັດທະນາກະສິກຳ(ADP)/2002-2006	X	
WB- ໂຄງການກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ	X	
WWF-NAFES- ໂຄງການເກັບກູ້ ແລະ ປຸງແຕ່ງຫວາຍ/2006-2008	X	

Box 1. ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງດຳລັດສະຫະກອນໃນສປປລາວ
(ດັດແກ້ມາຈາກ Za-Zenchu, 2008)

ໃນປີ 1986, ທ່ານ. ໄກສອນ ພິມວິຫານປະທານປະເທດແຫ່ງ ສປປລາວ ໄດ້ເສີມຂະຫຍາຍແນວຄວາມຄິດໃນການສ້າງຕັ້ງສະຫະກອນແບບໃໝ່ໃນສປປລາວ, ໂດຍທ່ານໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ຊາບຮ່າງກົດໝາຍສະຫະກອນ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ພິມວິຫານ, 1986). ໃນປີ 2000, ກອງປະຊຸມສຳມະນາແລກປ່ຽນບົດຮຽນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນພາຍໃຕ້ຫົວຂໍ້ “ມູມມອງຂອງສະຫະກອນກະສິກຳໃນລາວ” ປະກອບມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຫຼາຍກວ່າ 75 ທ່ານ ທີ່ມາຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນອົງການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານ ເປັນຕົ້ນແມ່ນມາຈາກມະຫາວິທະຍາໄລ ແລະ ສະຖາບັນຕ່າງໆ. ຫຼັງຈາກສຳເລັດກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວນັ້ນກໍຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຊຽວຊານຫຼາຍໆທ່ານ ໄດ້ສະຫຼຸບຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ສິ້ນສຸດລົງດ້ວຍການສະເໜີຂໍ້ແນະນຳ (ລັດຕະນະມະໄລ., 2002: EDC, 2002). ຈົນມາເຖິງປີ 2005, ລັດຖະບານໄດ້ສະເໜີໃຫ້ມີການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ສົ່ງເສີມສະຫະກອນກະສິກຳທີ່ທັນສະໄໝຂຶ້ນ ໂດຍຜ່ານສະພາແຫ່ງຊາດ ກໍຄືກອງປະຊຸມພັກ ແລະ ລັດຖະບານທີ່ໄດ້ມີຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ມີການອອກນິຕິກຳຢ່າງເປັນທາງການ. ພາຍຫຼັງໄດ້ມີຄຳຮຽກຮ້ອງດັ່ງກ່າວນີ້ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ສະເໜີໃຫ້ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງອຸດສະຫະກຳ ແລະ ການຄ້າເປັນຜູ້ຮ່າງດຳລັດວ່າດ້ວຍສະຫະກອນ. ຊຶ່ງຮ່າງດຳລັດດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກສົ່ງໄປຫາ ສຳນັກງານນາຍຍົກລັດຖະມົນຕີ ເພື່ອປະກອບຄຳເຫັນ ແລ້ວສົ່ງໃຫ້ກະຊວງຍຸດທິທຳຢູ່ໃນຊ່ວງປີ 2005. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ກອງປະຊຸມສຳມະນາລະດັບຊາດ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນທີ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໃນເດືອນເມສາ 2007 ເປັນປະທານໂດຍສະຫະພັນສະຫະກອນນາໆຊາດປະຈຳພາກພື້ນອາຊີ-ປາຊີຟິກ ໂດຍການຮ່ວມມືກັນກັບກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ຊຶ່ງເນື້ອໃນການດຳເນີນກອງປະຊຸມ ໄດ້ປຶກສາຫາລືເຖິງຮ່າງດຳລັດສະຫະກອນ ໂດຍການປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນຈາກພາກສ່ວນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ. ການປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນ ດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຖືກລວບລວມເຂົ້າກັບຮ່າງດຳລັດ ແລະ ໄດ້ສົ່ງໃຫ້ສຳນັກງານນາຍຍົກໃນເດືອນມິຖຸນາ 2007 ເພື່ອເຊັນອະນຸມັດ ແລະ ປະກາດໃຊ້ເປັນກົດໝາຍ. ຈົນມາເຖິງເດືອນມີນາ 2010, ທ່ານນາຍຍົກລັດຖະມົນຕີ ໄດ້ອອກດຳລັດສະຫະກອນ.

Box 2. ປະສົບການຂອງ “ສະມາຄົມເພື່ອການພັດທະນາສັງຄົມຊົນນະບົດຢູ່ໃນລາວ” (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຈາກ ການສຳພາດ ທ່ານດຣ. ສີສະຫຼາວສະແຫວງສິກສາ ແລະ ທ່ານ. ລັດຕະປະເສີດ ຫຍຸຍວານິດວົງ-ກິຕຳ ແລະ ດັດແກ້ມາຈາກ Guegan, 2007).

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງສະມາຄົມເພື່ອການພັດທະນາສັງຄົມຊົນນະບົດຢູ່ໃນລາວ (ASDSP) ສົມຄວນທີ່ຈະໄດ້ຈາກລຶກໄວ້ເນື່ອງຈາກສະມາຄົມດັ່ງກ່າວ ໄດ້ເປັນຜູ້ບຸກເບີກນຳພາ ການປະສົມປະສານ ສາມຮູບແບບກຸ່ມຊາວກະສິກອນໄດ້ແກ່: ການພັດທະນາຊຸມຊົນ, ສິນເຊື່ອ-ອອມຊັບ ແລະ ການຕະຫຼາດ-ການປຸງແຕ່ງ. ທີ່ໄດ້ສະໜອງຂະບວນການຮຽນຮູ້ໂດຍ ລົງເລິກ ແລະ ຜັນຂະຫຍາຍຂະບວນການທັນເປັນສະຫະກອນ. ການລິເລີ່ມທີ່ໃຫ້ຄວາມຫ້ວງ ອີກອັນໜຶ່ງແມ່ນໂຄງການທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມາ ແມ່ນຢູ່ໃນໄລຍະ 3-5 ປີ. ໃນຂະນະ ດຽວກັນສະມາຄົມເພື່ອການພັດທະນາສັງຄົມຊົນນະບົດຢູ່ໃນລາວ (ASDSP) ກໍໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ຂຶ້ນ ໃນປີ 1988, ໄດ້ເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວເຕັມທີ່ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ພວກເຮົາທວນເບິ່ງຄືນປະຫວັດ ໃນ 20 ປີຜ່ານມາຂອງອົງກອນດັ່ງກ່າວ. ໃນຂະນະທີ່ມີໜຶ່ງດຽວດ້ວຍຫຼາຍຮູບການ ແລະ ບໍ່ຊຳ ແບບຂອງໃຜ (ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ່ຽງສະພາບເງື່ອນໄຂ ແລະ ຄົນທີ່ມີທັດສະນະແຕກຕ່າງໄດ້ ແລະ ໄດ້ມີຫຼາຍໆບົດຮຽນທີ່ຜ່ານມາທີ່ສາມາດຖອດຖອນໄດ້ ເພື່ອໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດໃນ ການລິເລີ່ມສະຫະກອນໃໝ່.

ທ່ານ. ແສງດາວ ວັງແກ້ວໄຊ, ເປັນຜູ້ລິເລີ່ມສັນຍາທຳການຜະລິດກະສິກຳຜູ້ທຳອິດຢູ່ໃນຊ່ວງ ທ້າຍປີ 1970 ຢູ່ເມືອງກາສີແຂວງວຽງຈັນ. ຊຶ່ງການສ້າງສັນຍາ ທຳການຜະລິດດັ່ງກ່າວນັ້ນ ເພື່ອເປັນການຄຳປະກັນ ການສະໜອງຜົນຜະລິດສາລີ ປ້ອນໂຮງງານຫົວອາຫານສັດທີ່ທ່ານ ເອງເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ທ່ານໄດ້ພະຍາຍາມຈັດຕັ້ງ“ສະຫະກອນທັນສະໃໝ” ໂດຍອີງຕາມສະຫະກອນ ໃນຮູບແບບຂອງປະເທດຝຣັ່ງ ແຕ່ມັນພັດບໍ່ສອດຄ່ອງກັບສະຫະ ກອນແຫ່ງລັດໃນສະໄໝດຽວກັນນັ້ນ. ໃນຊຸມຕົ້ນປີ 1990, ພາຍຫຼັງທີ່ເປີດປະເທດສູ່ຕະຫຼາດ ເສດຖະກິດ ທ່ານໄດ້ອອກແບບວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະບັດໂຄງການພັດທະນາແບບປະສົມ ປະສານຢູ່ເຂດເມືອງກາສີ ຮ່ວມກັບກຸ່ມນັກຮຽນຮູ້ຂອງລາວ (ທີ່ປະກອບມີ ທ່ານ ດຣ.ສີສະຫຼາວ ສະແຫວງສິກສາ, ຮອງຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດສັງຄົມ) ແລະ ອົງການ NGOs ປະຈຳປະເທດຝຣັ່ງ ທີ່ເປັນຜູ້ສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເງິນ. ໃນເວລານັ້ນ, ສະມາຄົມ ເພື່ອການພັດທະນາສັງຄົມ ຊົນນະບົດຢູ່ໃນລາວ (ASDSP) ແມ່ນເປັນສະມາຄົມໜຶ່ງທີ່ດຳ ເນີນງານຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍສະມາຄົມຂອງປະເທດຝຣັ່ງ ແລະ ຍັງສາມາດລະດົມເງິນເພື່ອ ສະໜັບສະໜູນກິດຈະກຳການພັດທະນາໃນລາວ ຊຶ່ງໂຄງການແມ່ນ ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະບັດໂດຍການ ລົງທະບຽນຂອງບໍລິສັດທີ່ປຶກສາ ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນຮ່ວມກັນ ໂດຍແມ່ນ ທ່ານ. ແສງດາວ ແລະ

ທ່ານ ດຣ. ສີສະຫຼຽວ. ໃນຊ່ວງປີ 1990-1994, “ໂຄງການພັດທະນາແບບປະສົມປະສານຢູ່ ເຂດເມືອງກາສີ” ໄດ້ສະໜັບສະໜູນຊຸມຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ໃນການສ້າງຝ່າຍກັນນ້ຳ, ຊຸດທາງ, ຊຶ່ງທາງໂຄງການໄດ້ສະໜອງປັດໄຈພື້ນຖານອັນປະກອບດ້ວຍການບໍລິການສິນເຊື້ອ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ. ຈາກຫຼາຍໆນະວັດຕະກຳທີ່ພົວພັນເຖິງການເງິນຈຸ ລະພາກ ຫຼື ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນທີ່ໄດ້ທົດສອບ ແລະ ສິ່ງເສີມກິດຈະກຳໃນຫຼາຍໆບ້ານ ໂດຍຫັນ ປ່ຽນເຂດພື້ນທີ່ທຳການຜະລິດໄປສູ່ການຜະລິດສາລີ, ໝາກໂມ ແລະ ຖົ່ວດິນ. ໃນໄລຍະເບື້ອງ ຕົ້ນຂອງໂຄງການໄດ້ສິ່ງເສີມແນວຄວາມຄິດໃນການຈັດຕັ້ງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຜະລິດເຂົ້າໃນ “ສະມາ ຄົມຊາວກະສິກອນເພື່ອເປັນການພັດທະນາເມືອງກາສີ”. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ອຳນາດການ ປົກຄອງໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປ່ຽນຊື່ສະມາຄົມຊາວກະສິກອນເປັນ “ສະຫະກອນຊາວກະສິ ກອນເມືອງກາສີ” ຊຶ່ງເປັນຮູບແບບໜຶ່ງທີ່ສອດຄ່ອງກັບນະໂຍບາຍການເມືອງ ໃນໄລຍະນັ້ນ. ໃນປີ 1992, ອຳນາດການປົກຄອງໄດ້ລະແວງສິ່ງໄສຕໍ່ໂຄງການ ແລະ ສັ່ງປັດໂຄງການກະ ຫັນຫັນ, ຕໍ່ມາຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການເຈລະຈາຕໍ່ລອງທີ່ຍາວນານ ເຮັດໃຫ້ອຳນາດ ການປົກຄອງເຊື່ອພື້ນວ່າການຈັດຕັ້ງຂອງຊາວກະສິກອນບໍ່ໄດ້ມີເຫດຜົນໃດມາແອບແຜງນອກ ເໝືອໄປກວ່າການພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍການເພີ່ມຜົນຜະລິດທາງດ້ານກະສິກຳ. ໂຄງການ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ດຳເນີນຕໍ່ຈົນເຖິງໄລຍະສຸດທ້າຍໃນປີ 1995. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຊັບ ສິນທຸກຢ່າງຂອງໂຄງການ ແມ່ນໄດ້ມອບໃຫ້ຊຸມຊົນຜູ້ເຮັດການຜະລິດ ໂດຍການປ່ຽນຮູບແບບ ໂຄງການໄປເປັນສະຫະກອນສິນເຊື້ອ ເຊັ່ນ: ບໍລິສັດການເງິນເອກະຊົນລົງທະບຽນກັບທະ ນາຄານແຫ່ງຊາດລາວ ຊຶ່ງບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດສະຫະກອນສິນ ເຊື້ອໃນຄັ້ງທຳອິດ ຢູ່ໃນ ສປປລາວ. ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ເປັນເຈົ້າການເອງຂອງຊາວກະສິກອນ ເມືອງກາສີໄດ້ ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານຕາມແຕ່ລະກິດຈະກຳທີ່ພວກເຂົາໄດ້ລິ ເລີ່ມຜ່ານມາຈາກທາງໂຄງການ.

ມີສາມກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດໃນໄລຍະທຳອິດໃນປີ 1996 ໄດ້ແກ່ກິດຈະກຳການສ້າງ ຝ່າຍກັນນ້ຳ (ປະກອບມີ 2000 ໂຄງການຊົນລະປະທານ), ກິດຈະກຳປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດກະສິ ກຳ (ບໍລິສັດຜະລິດຕະພັນຊາວກະສິກອນລາວ) ແລະ ກິດຈະກຳສິນເຊື້ອຈຸລະພາກ (ສະຫະກອນ ສິນເຊື້ອເພື່ອການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ CCSP) ແມ່ນປະສົມປະສານ ເຂົ້າເປັນລະບົບສະຫະ ກອນໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ມີການພົວພັນກັບຕ່າງປະເທດເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ. “ກຸ່ມ” ໃນ ທີ່ນີ້ບໍ່ໄດ້ລວມເອົາຊາວກະສິກອນພຽງຢ່າງດຽວ ແຕ່ເປັນການປະສົມປະສານການດຳເນີນທຸ ລະກິດທີ່ປະກອບດ້ວຍສະຫະກອນ “ພັດທະນາຊຸມຊົນ”, “ສິນເຊື້ອ ແລະ ອອມຊັບ” ແລະ “ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຕະຫຼາດ” ເນື່ອງຈາກຕະຫຼາດລາວ ແມ່ນຍັງແຄບບໍ່ທັນສາມາດສະ ໜອງການຄ້າໃນທາງກວ້າງໄດ້ເທື່ອ. ຜະລິດຕະພັນກະສິກອນລາວ ແມ່ນໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນ

ປີ 1994 ໃນນາມເປັນວິສະຫະກິດສະຫະກອນການຄ້າ ທີ່ສາມາດຄຸ້ມຄອງເພື່ອການສົ່ງອອກ ຜະລິດຕະພັນປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດລາວ. ພາຍຫຼັງທີ່ໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມອັນຍາວນານ ໃນການ ທົດລອງ ແລະ ຈາກບົດຮຽນທີ່ຜິດພາດຜ່ານໃນການສ້າງວິສະຫະກິດ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບ ສະໜູນຈາກເຄື່ອນຍ້າຍ ການຄ້າຍຸດຕິທຳສາກົນ ແລະ ສາມາດເພີ່ມບໍລິມາດຂອງຜົນຜະລິດ ຂຶ້ນຈາກຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຜະລິດຕະພັນ (ປະມານ 40 ກວ່າຜະລິດຕະພັນ). ທາງບໍລິສັດ ໄດ້ຈ້າງພະນັກງານ 200 ຄົນ, ໃນນັ້ນ 80 ຄົນ ແມ່ນເຮັດວຽກເຕັມເວລາ. ຕົກມາເຖິງປີ 2001, ບໍລິສັດໃໝ່ບໍລິສັດໜຶ່ງ ຊື່ວ່າຜະລິດຕະພັນບາຈຽງ ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍກຸ່ມຊາວ ກະສິກອນທາງພາກໃຕ້ຂອງລາວ. ຊຶ່ງເປັນລັກສະນະທີ່ສຳຄັນ ໃນໄລຍະຕົ້ນຂອງການຂະ ຫຍາຍກິດຈະກຳເປັນຕົ້ນແມ່ນ ກຽວກັບຕະຫຼາດສຳລັບຜະລິດຕະພັນ ທີ່ໄດ້ປຸງທາງການຄ້າ ທີ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກຄູ່ແຂງທາງການຄ້າ. ລະບົບການສົ່ງສິນຄ້າຍຸດຕິທຳທີ່ເນັ້ນໃສ່ ການສົ່ງ ອອກ (70 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຜະລິດຕະພັນທີ່ສົ່ງອອກ) ໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ບໍລິສັດຫຼີກລ່ຽງຈາກ ຜົນກະທົບທາງດ້ານລົບຂອງຕະຫຼາດ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ ມີຢ່າງຈຳກັດ, ຜູ້ທີ່ບໍ່ມີຄວາມລະມັດ ລະວັງໄດ້ນຳໃຊ້ຍຸດທະສາດ ການຂາຍສິນຄ້າແບບຫຼຸບທຶນ ເພື່ອຫຼ່າຍຄວາມພະຍາຍາມ ຂອງຄູ່ແຂງມ້າງເພ ກົດລະບຽບໃນການຄ້າ ຫຼື ສັນຍາເພື່ອສວຍໂອກາດເກງເອົາກຳໄລໃນໄລ ຍະສັ້ນ ແລະ ອື່ນໆ.

ການເງິນຈຸລະພາກແມ່ນເປັນຂະແໜງການໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ໃນການດຳເນີນງານໄລຍະຕົ້ນການ ຈັດຕັ້ງກຸ່ມຊາວກະສິກອນ. ໃນທັນໃດນັ້ນກຸ່ມໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນແຈ້ງວ່າການທີ່ບໍ່ມີສິນເຊື່ອ ນັ້ນເຮັດໃຫ້ທຸກກິດຈະກຳ ທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍໂຄງການພັດທະນາແບບປະສົມປະສານຈະ ບໍ່ສາມາດໄປໄດ້ຕະຫຼອດຮອດຝັ່ງ. ໃນປີ 1996, ໂຄງການການເງິນຈຸລະພາກໄດ້ສະໜອງສະ ຫະກອນສິນເຊື່ອເພື່ອທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ (CCSP) ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ໄດ້ ພົບກັບອຸປະສັກ ເນື່ອງຈາກຂາດກອບທາງດ້ານກິດໝາຍໃນການບໍລິຫານ. ໃນຊ່ວງທ້າຍປີ 1996, ດຳລັດສະຫະກອນສິນເຊື່ອຈຸລະພາກ ທີ່ເປັນທາງການໄດ້ຖືກວາງອອກ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ຂັ້ນຕອນການບໍລິຫານຖືກຕ້ອງກັບຂົງເຂດວຽກງານ. ສະຫະກອນສິນເຊື່ອ ເພື່ອທຸລະກິດຂະ ໜາດນ້ອຍ (CCSP) ເປັນສະຫະກອນທຳອິດ ທີ່ໄດ້ລົງທະບຽນ ຢ່າງເປັນທາງການພາຍໃຕ້ ກົດລະບຽບໃໝ່. ມາເຖິງປະຈຸບັນ, ຈຳນວນສາຂາສະຫະກອນສິນເຊື່ອ ເພື່ອທຸລະກິດຂະໜາດ ນ້ອຍແມ່ນໄດ້ຂະຫຍາຍເຖິງ 12 ແຫ່ງ, ກວມເອົາ 9 ແຂວງທົ່ວປະເທດ, ພ້ອມໃຫ້ບໍລິການ ຊາວກະສິກອນປະມານ 1.500 ຄົນ, ພໍ່ຄ້າ ແລະ ວິສະຫະກິດສິນເຊື່ອ. ດັ່ງໃນນາມເປັນສະມາຊິກ ພາຍໃນສະຫະກອນສິນເຊື່ອ ກໍ່ຄືຜູ້ທີ່ກູ້ຢືມເງິນເຂົ້າເຈົ້າມີສິດມີສຽງ ຕໍ່ກັບການຄຸ້ມຄອງສະຫະ ກອນໄດ້. ໃນປີ 2003, ໂຄງສ້າງການປະສານງານໃໝ່ຂອງກອງທຶນສະຫະກອນແມ່ນໄດ້ຮັບ ການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອເຕົ້າໂຮມເອົາເປັນສະຫະພັນ ໃນແຕ່ລະຂະແໜງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກ

ງານພາຍໃນກຸ່ມທີ່ມີທ່າອ່ຽງເຄື່ອນໄຫວ ເປັນເອກກະລາດພໍໃຜພໍລາວ. ດັ່ງທີ່ຮູ້ກັນແລ້ວວ່າໂຄງຮ່າງດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ໃນການເຮັດໃຫ້ເຫັນພາບລວມຄວາມເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວຂອງກຸ່ມ ແລະ ເພື່ອລວມສູນການເຈລະຈາກັບພາກສ່ວນພາຍນອກເຊັ່ນ: ສະຖາບັນຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ບໍລິສັດຕ່າງໆທີ່ເຂົ້າມາລົງທຶນ. ກອງທຶນສະຫະກອນຍັງໄດ້ສະໜອງ ການບໍລິການຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃຫ້ແກ່ສະມາຊິກ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດບູລະນະຮັກສາກິດຈະກຳ ແລະ ມີນ້ຳໃຈໃນການຄຸ້ມຄອງສະຫະກອນ. ລ່າສຸດນີ້, ກອງທຶນສະຫະກອນໄດ້ມີການປະເມີນຜົນຄືນເຖິງສະຫະກອນສິນເຊື້ອເພື່ອທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ (CCSP) ໂດຍສະເພາະໃນໄລຍະລິເລີ່ມຂອງການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ສະໜອງເຄື່ອນຍ່າງປອດໄພ ໃນກໍລະນີທີ່ເກີດບັນຫາ (ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ໃນໄລຍະໄພເງິນກີບເພີ່ມຂຶ້ນປີ 1990, ເມື່ອມູນຄ່າຂອງເງິນກີບຕົກຕໍ່າກວມເຖິງ 95 ສ່ວນຮ້ອຍ ເມື່ອທຽບກັບສະກຸນເງິນຕາໂດລາ ໃນແຕ່ລະປີ) ຫຼື ເປັນການເພີ່ມທຶນການຜະລິດຂຶ້ນ. ກອງທຶນສະຫະກອນ ໄດ້ກາຍມາເປັນອົງການຈັດຕັ້ງໜຶ່ງ ທີ່ມີການສະໜອງສິນເຊື້ອເປັນເງິນກີບ ໃຫ້ແກ່ສະຫະກອນສິນເຊື້ອເພື່ອທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ (CCSP) ແລະ ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ (ທີ່ລວມທັງກຸ່ມສະຫະກອນທາງດ້ານການຕະຫຼາດ ແລະ ການປຸງແຕ່ງເຊັ່ນ: ຜະລິດຕະພັນຂອງຊາວກະສິກອນລາວ ແລະ ຜະລິດຕະພັນບາຈຽງ).

ຈາກຫຼາຍໆບົດຮຽນທີ່ຜ່ານມາໃນຊ່ວງທ້າຍປີ 1980 ສາມາດຖອດຖອນໄດ້ວ່າ: ອັນດັບທຳອິດແມ່ນການເປັນຜູ້ນຳອັນເຂັ້ມແຂງ ທີ່ຍຶດໜຽວໃນມິດຕະພາບ, ການໄວ້ວາງໃຈຕໍ່ກັນ ແລະ ແລກປ່ຽນອຸດົມການດ້ານສະຫະກອນລວມໝູ່ ຂອງທັງສອງຄົນອັນໄດ້ແກ່: ທ່ານ. ແສງດາວ ແລະ ທ່ານ ດຣ. ສີສະຫຼາວ. ອັນດັບທີສອງ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບພະນັກງານລັດເປັນຢ່າງດີ. ນັບຕັ້ງແຕ່, ເລີ່ມມີໜ້າແໜງກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ເກີດຂຶ້ນມາ ແລະ ກຸ່ມກໍ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບໃນເຈດຕະນາດີ ເນື່ອງຈາກກຸ່ມດັ່ງກ່າວ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກອານຸມັດໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ແຕ່ໄດ້ພິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າຍອນມີຄວາມພະຍາຍາມ ແລ້ວພະຍາຍາມອີກເພື່ອເຮັດໃຫ້ທາຍຂໍ້ສົງໄສຂອງເຈດຕະນາທີ່ບໍ່ດີ ໂດຍການໃຫ້ສິດສູງແກ່ປະຊາຊົນ ຜູ້ທຸກຍາກໃນການອອກຄຳຄິດຄຳເຫັນ. ສາຍພົວພັນໄດ້ຖືກສານຕໍ່ກັບພາກສ່ວນອົງກອນ ທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ (NGOs), ສະຖາບັນຜູ້ໃຫ້ທຶນຈາກປະເທດຝຣັ່ງ ແລະ ຈາກບັນດາປະເທດເອີຣົບ ໂດຍໄດ້ລິເລີ່ມສ້າງແຮງບັນດານໃຈເພື່ອໃຫ້ໂຄງການໃໝ່ບັນລຸຜົນ ທີ່ໄດ້ປູທາງໃຫ້ແກ່ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງການສ້າງຕັ້ງກຸ່ມ. ອົງການຈັດຕັ້ງສາມັກຄີເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ມີແນວຄວາມຄິດສອດຄ່ອງກັນເບື້ອງຕົ້ນຂອງສະຫະກອນ ແລະ ຂະບວນການໄຕ້ເຕົ້າກ້າວຂຶ້ນ ຂອງບັນດາຫົວໜ້າສະຫະກອນດີກ່ວາສະຖາບັນຜູ້ໃຫ້ທຶນທີ່ໃຫຍ່, ຜູ້ທີ່ຕ້ອງການດຳເນີນງານ ໄປພ້ອມກັບໂຄງການໃຫຍ່ທີ່ລົງເລິກເຖິງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຂອງລາວ ແລະ ໄດ້ມີການຕິດຕໍ່ພົວພັນບໍ່ຫຼາຍກັບສັງຄົມພົນລະເຮືອນ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກຄຸ້ມຄອງ ໂດຍຄົນທີ່ມີການສຶກສາ, ມີທັກສະ ແລະ ມີຄວາມກະຕືລື

ລິ້ນສູງ, ເປັນຜູ້ດັດປັບໃຫ້ແທດເໝາະກັບຄວາມສາມາດ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າເອງ ແລະ ເຮັດໃຫ້
ຄວາມຮູ້ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າບໍລິສຸດແກ່ສັງຄົມ. ຊຶ່ງທັງໝົດນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ: ບໍ່ຄືກັບບາດກ້າວ
ການພັດທະນາຂອງຫຼາຍໆໂຄງການສາກົນ ລວມໄປເຖິງວິທີການປົກຄອງທີ່ໂປ່ງໃສ, ຮູບແບບ
ການແກ້ໄຂຂັ້ນຕ່ຳ ແລະ ອື່ນໆ. ທັງໝົດນັ້ນຖືກຄວບຄຸມ ໂດຍປະຊາຊົນລາວເພື່ອຜົນປະ
ໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນ.